

**Ј.П. "НАЦИОНАЛНИ ПАРК ТАРА"
БАЈИНА БАШТА**

ЛОВНА ОСНОВА

ЛОВИШТА "ТАРА"

ЗА ПЕРИОД ОД 1.04 2007 – 31.03. 2017 ГОДИНЕ

НОВЕМБАР 2006 БАЈИНА БАШТА

С а д р ж а ј

Ред. број	Опис	Страна
1	2	3
1	Корица – Насловна страна	1
2	Садржај	2
3	Захтев министарству за сагласност на Ловну основу	3
4	Одлука Управног одбора о доношењу Ловне основе	4
5	Увод	5
6	Основни подаци о ловишту	6 - 28
7	Основни подаци о кориснику ловишта	29
8	Резултати газд. ловиштем у претходном десетогод. периоду	29 – 33
9	Приказ стања ловишта	34 – 38
10	Циљеви газдовања	39
11	Мере за остваривање циљева газдовања ловиштем	40 -58
12	Мере за спречавање штета од дивљачи и на дивљачи	59 – 60
13	Економско финансијски план газдовања ловиштем	61
14	Завршне одредбе	62
15		

Саставни део Ловне основе за ловиште Тара чине карте ловишта и обрасци евиденције извршених радова и спроведених мера у ловишту.

**ЈП „НАЦИОНАЛНИ ПАРК ТАРА“
БАЈИНА БАШТА**

Број:

Датум: 1.12.2006 год.

Бајина Башта

**Министарство пољопривреде,
шумарства и водопривреде
-Управа за шуме –
Нови Београд
Ул.Омладинских бригада 1**

Молимо Вас да нам издате сагласност на Ловну основу за ловиште „Тара“ за период важења од 1.04 2007 до 31.03 2017 године, која је израђена на основу одредби Закона о ловству, (Службени гласник Р.С. бр. 39/93,44/93 и 60/93), и Правилника о садржини и начину израде ловне основе ловишта, ловне основе ловног подручја и годишњег плана газдовања ловиштем (Службени гласник Р.С. бр. 13/94.).

Прилог :

- примерк Ловне основе за ловиште "Тара"

У прилогу Вам достављамо и доказе о извршеним уплатама :

1. Републичка административна такса
Број рачуна : 840-742221843-57
Прималац : Буџет Републике Србије
Модел : 97
Позив на број : 002-100313216
2. Накнада трошкова поступка за усвајање Ловне основе
Број рачуна : 840-1562845-88
Прималац : Управа за шуме
Модел : 97
Позив на број : 60-12001-0000-74232100

С` ловачким поздравом : „Добар поглед“

За ЈП Национални парк Тара
Директор
Душан Миловановић, дипл. мат.

ЈП „Национални парк Тара“
Број :
Датум: 29.11.2006 год.
Бајина Башта

Управни одбор ЈП „Национални парк Тара“ Бајина Башта је на основу чл. 32 Статута, на седници одржаној _____ 2006. године, донео је:

ЛОВНУ ОСНОВУ ЗА ЛОВИШТЕ
” ТАРА ”
за период 01.04.2007 до 31.03.2017 године

Ловиштем „Тара“ у периоду од 01.04.2007 до 31.03.2017 године газдоваће ЈП „Национални парк Тара“ Бајина Башта.

Заштита и гајење дивљачи , уређивање и одржавање ловишта, ловљење и коришћење дивљачи и њених делова у ловишту, вршиће се на основу одредаба ове Ловне основе и Закона о ловству са пратећим подзаконским актима који се односе на ову материју.

Ловна основа је израђена у 5 примерака :

- | | |
|---|-------------|
| 1. Министарство пољопривреде, шумарства и водоприв. | 2 примерка |
| 2. Министарство за науку и заштиту животне средине | 2 примерка, |
| 3. Корисник ловишта | 1 примерак |

С` ловачким поздравом „Добар поглед „

Председник Управног одбора
Михаило Злојутро, дипл. инж. маш.

Уводни део

Ловиште на планини Тари, према постојећим подацима, први пут се помиње 1948 године решењем Министарства шумарства НРС када се проглашава Републичко ловиште под управом Шумског газдинства Титово Ужице а на подручју територије општине Бајина Башта на укупној површини 12 206 ха. Ловиште је предато на газдовање Записником о примопредаји између Управе за лов и ловну привреду, с једне стране, и новоформиране Шумске управе у Бајиној Башти с друге стране.

Први катастар ловишта је урађен средином 1950 године по којем ловиште заузима површину више делова планине Таре и то Црни врх са 2451 ха, Звезда са 2358 ха, Алушка планина са 1500 ха и Манастирска шума са 814 ха што укупно чини 7 123 ха.

Решењем бр. 4484 Секретеријата за пољопривреду и шумарство Извршног већа од 16.07.1957 године "За државно ловиште одређује се шумско ловиште Тара у ширем смислу, које лежи на подручју Народног одбора среза Титово Ужице" укупне површине 15 647 ха, од тога у државном власништву 13 214 ха а у приватном власништву 2 432 ха.

Решењем бр. 01- 5554/2 од 3. новембра 1964 године "О измени граница државног ловишта Тара" ловишту Тара су припојени делови Г.Ј. Шарган – Мокра Гора – Кремна тако да је укупна површина ловишта износила 20 689 ха, од чега је државна својина износила 16 777 ха а приватна 3 912 ха.

Скупштина општине Титово Ужице је 1985 године изузела површине ловишта "Тара" које се налазе на подручју општине Титово Ужице тако да је ловиште Тара од тада целом својом површином на територији општине Бајина Башта.

Након усвајања Закона о "Националном парку Тара" (Сл. Гласник СРС бр. 29/88) и Просторног плана подручја "Националног парка Тара" (Сл. Гласник бр. 3/89) Скупштина СРС је 27. новембра 1990 године донела "Одлуку о установљењу ловишта на подручју Националног парка Тара."

Ловиште "Тара", у данашњим границама установљено је Решењем министра пољопривреде, шумарства и водопривреде о установљавању ловишта на подручју "Националног парка Тара" бр. 324 – 02 – 342 / 94 – 06 од 6. децембра 1994 године (Сл. Гласник РС бр.79/94 од 30. 12. 1994 године). Ловиште обухвата површине земљишта и вода и то: шуме и шумско земљиште – 14 247 ха, пашњаке и ливаде – 2 955 ха, њиве – 504 ха, воћњаке и винограде – 94 ха и остало земљиште 1 375 ха што укупно чини 19 175 ха.

1. Основни подаци о ловишту

1.1. Назив ловишта :

Назив ловишта је „Тара“

1.2. Установљење ловишта :

Ловиште „Тара“, установљено је решењем Министра пољопривреде, шумарства и водопривреде број 324 – 02 – 342/94 - 06, које је објављено у „Службеном гласнику“ Р.С. број 79 / 94 од 30.12.1994 године, које у прилогу чини саставни део овог плана.

1.3. Положај ловишта

Ловиште се у географском погледу налази :

Између	Степени	минута	Степени	минута
Источне географске дужине	19	15	19	38
Северне географске ширине	43	52	44	02

У ужем смислу ловиште се налази у западној Србији распоређено на десној обали реке Дрине, у границама Националног парка Тара, те припада Златиборском округу, Република Србија.

1.4. Границе ловишта - опис

Граница ловишта "Тара" почиње од коте 1351 (Дикава) и иде северозападно сеоским путем до државне границе са Р.Српском, скреће на северозапад државном границом до ушћа Брусничког потока у реку Дрину а затим акумулацијом ХЕ "Бајина Башта" до Бањске косе – тригонометар 568. Одавде иде источно путем Перућац – Митровац изнад Гаочића до испод Видове пећи, затим до извора Бисер вода па на коту 546. Од ње граница даље иде источно преко Вучјих рупа до коте 639, па сеоским путем до тригонометра 592 (Бријег), затим даље путем до коте 526 па до тригонометра 757, онда југоисточно сеоским путем до коте 799 и даље до реке Раче. Затим, низводно реком, заобилазећи засеок Копривна до коте 372, потом на запад до Чолаковог брега па на север обилазећи засеок Живановићи, прелази реку Рачу и излази на Марковине. Одавде граница се креће сеоским путем на југ, обилазећи засеоке Осредак, Малинићи и Илијашевићи до тригонометра 717, затим скреће оштро на запад до тригонометра 578 обилазећи засеоке Чокићи и Ланишта. Од тригонометра 578 граница скреће на исток до Жлепца па преко Сирове горе и Подстења до Кулине а одавде на југ до тригонометра 978, потом на запад границом општина Ужице - Бајина Башта до Секулића воде. Одавде северозападно граница иде преко Металке и Чемеришта где прелази Коњску реку и скреће јужно преко коте 1221 па преко бране Крушчица одакле

савија на запад до коте 1022 па јужно до тригометра 1194 и коте 826, затим западно уз реку Вежању до тригометра 1219 (Боровњак) па западно на Дикаву (кота 1351).

1.5.Површина ловишта :

Укупна површина ловишта износи 19 175 хектара која обухвата целу територију Националног парка Тара.

1.5.1.Структура површина по културама и власништву , према важећој Општој основи за газдовање шумама је:

	Власништво						Учешће у укупном %
	Приватно		Државно		Укупно		
		%	ха	%	ха	%	
1	2	3	4	5	6	7	8
Шуме и шумско земљ.	1 618		12 629		14 247		74,30
Ливаде и пашњаци	2 001		754		2 955		15,41
Њиве и оранице	403		101		504		2,63
Воћњаци и виногради	83		11		94		0,49
Водотоци и вод. површи.					44		0,23
Површ. сеос. насеља					220		1,15
Површ. путева					19		0,10
Грађевин.подручја Т.Ц.					1092		5,69

Свега	6 143	32,03	13 032	67,97	19 175	100	100 %
-------	-------	-------	--------	-------	--------	-----	-------

Ловна површина :

Ловна површина					17 706	92,34	
Неловна површина					1 469	7,66	
Свега					19 175	100	

Ловно продуктивна површина :

Ловнопродук. површина					17 568	91,62	
Ловнонепрод. површина					138	0,72	
Неловна површина					1 469	7,66	

Укупно					19 175	100	
--------	--	--	--	--	--------	-----	--

Према Просторном плану Националног парка Тара (Сл. Гл. РС 3/89) извршено је зонирање површина тако да се у првом степену заштите налази 2 959 ха (15,4%), у другом степену заштите 7 722 ха (40,3%) и у трећем степену 8 494 ха или 44,3 % укупне површине Националног парка Тара.

1.6.Орографски услови :

1.6.1. Р ељеф

Основну карактеристику рељефа Таре чине две планинске површи: виша и нижа. Виша површ има надморску висину око 1200 м и благо је нагнута према северу и североистоку тако да ова чињеница одређује претежне експозиције. Нижа, заравњенија површ има просечну висину око 1000 м, и простира се од Калуђерских бара преко Соколине, Ослуше, Митровца па све до Алушке планине. Обе површи пресецају речне долине које својим претежно клисурастим обликом ограничавају поједине делове ловишта.

Са севера Национални парк Тара а самим тим и ловиште "Тара" ограничава Дринска долина која, од ушћа Бруснице до ушћа Дервенте има типчан кањонски облик са стрмим, местимично вертикалним обалама, високим и до 1000м. Са запада ловиште ограничава кањон Бруснице усечен у блоковима тријаских кречњака између Великог Стоца са једне и Црног врха и Звезде са друге стране. Такође, у ловишту су карактеристични и значајни кањони река Раче и Дервенте који одвајају Калуђерске баре од Соколине односно Звезду од Таре у ужем смислу.

По већем делу ловишта заступљене су вртаче, нарочито у Г.Ј. Тара.

Подземни облици рељефа представљени су пећинама, звекарама и јамама и заступљени су у већем броју углавном у Тари у ужем смислу, Звезди и кањонском делу ловишта.

На стрмим стеновитим падинама, као резултат механичког распадања стена, јављају се точила и сипари. Поједина су активна тако да често засипају комуникације а посебно ловачке стазе.

1.6.2. Надморска висина:

Ловиште "Тара" налази се на надморској висини :

- најнижој од 291 м, горња кота хидроакумулације Перућац
- највишој од 1 591 м. на Козјем риду.

Национални парк сачињава пет предеоних целина: Звезда, Црни врх, Тара у ужем смислу, Алушка планина и Калуђерске баре. Свака од њих има изразите врхове као што су Главица (1167 м) на Калуђерским барама, Букова главица (1391 м), Тисово брдо (1352 м) на Тари у ужем смислу те Смиљево брдо (1445 м) и над Топлим долем (1324 м) у Звезди. Највише изразитих врхова има Црни врх који су истовремено и највиши врхови планине Таре. У првом реду то је Козји рид са 1591 м, затим Пивнице (1575 м), Мрка коса (1545 м), Сјенич (1442 м), Ђурђево брдо (1408 м) и други.

Надморска висина је значајан еколошки фактор. Важан је њен утицај на температуру ваздуха (температурни градијент), количину и врсту падавина, дужину задржавања снежног покривача, облачност, ваздушна струјања и друго.

1.7. Хидрографски услови :

Воде Националног парка припадају сливу реке Дрине. Осим Дрине која ловиште "Тара" опасује са севера и северозапада најважније реке у ловишту су Бели Рзав, Дервента и Рача. Такође треба поменути и крашка врела као што су Перуђачко врело, Лајевац, Јокића врело, а од долинских Совљак, Хадучка вода, Омарска врела, Ђедова вода и низ мање издашних.

Као претежно кречњачка планина Тара је релативно сиромашна водом и воденим токовима. Терени са повољнијим хидро – геолошким условима за формирање водених токова налазе се углавном у зони серпентина и шкриљаца. Најчешћи су на Тари извори који се јављају на контакту кречњака са другим подлогама. Тако су најбогатији са воденим токовима делови Црног врха и Калуђерских бара док су Тара у ужем смислу и Звезда релативно сиромашни водом.

За подручје Националног парка а самим тим и ловишта значајне су хидрографске појаве антропогеног порекла. То су хидроакумулације настале преграђивањем водених токова Дрине, односно Белог Рзава. Преграђивањем Дрине добијена је хидроакумулација Перућац која се наслања на ловиште у дужини од 24 км. Преграђивањем Белог Рзава добијена је мања хидроакумулација која се налази у самом ловишту и акумулација РХЕ Заовине уз непосредну границу ловишта. Ове три акумулације су веома битне за опстанак и развој свих врста дивљачи обзиром на констатацију да су поједини делови ловишта сиромашни водотоцима.

1.8. Педолошки услови :

1.8.1 Геолошка подлога :

Геолошка подлога Националног парка Тара одликује се разноврсношћу . У њој су заступљене стене карбонске, тријаске, јурске, кредне и квартарне старости. У састав масива улазе: палеозојски и верфенски шкриљци, кречњаци средњег и горњег тријаса, горњокредни лапорастни кречњаци, пешчари, серпентинисани перидотити, а у нижим слојевима око вртача и делувиијално – алувијални слојеви.

Најзаступљеније стенске масе чине тријаски кречњаци. Они граде плато Таре у ужем смислу, као и највеће делове Звезде на одсецима према кањону Дрине, Бруснице и Дервенте.

Серпентинисани перидотити јављају се на левој страни Белог Рзава, нешто мање у подножју Црног врха (Кремићи, Јокићи) и на Калуђерским барама где иначе почиње пространа тарско – шарганско – златиборска серпентинска маса.

Шкриљци, пешчари и конгломерати покривају северо – источни део ловишта који чине падине према Дрини у пределу Бесеровине, Перућац и средњег дела слива реке Раче.

1.8.2 Земљиште :

Као последица разноликости микрорелефа на различитим геолошким подлогама, климатских услова са релативно високим падавинама и високим вредностима влажности ваздуха уз разноврсност типова екосистема, одвијали су се и процеси педогенезе који су условили појаву одређених, разноликих земљишних творевина.

На кречњачким деловима Таре, на релативно малом простору, срећемо комплетну еволуционо генетску серију земљишта на кречњаку: кречни сирозем, проторендзину, праву рендзину, браунизирану рендзину, смеђе земљиште (*terra fusca*), избелјену *terra fusca* и *terra fusca – pseudoglej*.

Кречни сирозем се јавља у сасвим малим партијама. Чине га дробине кречњака обрасле маховином. У шумско – еколошком смислу нема значаја јер је без услова за развој више вегетације.

Проторендзине такође заузимају мале партије уз кречни сирозем, као доња еволуциона фаза или уз рендзине. Представљена је ситном органском материјом црне боје нагомиланом између крупних кречњачких комада. Обраста приземном травном флором и жбуњем, без шумске вегетације.

Рендзина се карактерише плитким профилем, неутралном реакцијом и повољним хемијским саставом. Међутим, због мале дубине нема већу еколошко – производну вредност. У условима Таре убрзан је процес минерализације хумуса што условљава и убрзану браунизацију. На рендзинама мање дубине и у ксеротермним условима обично се јављају заједнице црног граба и црног јасена а у мезофилнијим условима шуме букве или мешовите шуме букве – јеле.

Браунизирана рендзина заузима знатно веће просторе на Тари од рендзина. Због веће дубине (30 – 50 cm) има већу шумско – еколошку вредност од рендзина али још увек далеко од оптималне, због тешког механичког састава и високог присуства скелета. Обрасла је заједницама јеле и букве, односно јеле, букве и смрче.

Terra fusca представља потпуно развијен стадијум са завршеним процесом браунизације и настајањем изразито смеђег земљишта на кречњаку. Поседује знатну шумско – еколошку вредност и покрива велико пространство Националног парка Тара.

Избелјена terra fusca представља у еволуцији наставак смеђег земљишта. То су средње дубока (60 – 90 cm) а у неким случајевима и дубока земљишта. Називају се и лесивираним због процеса лесивирања који је условио одређене промене у механичком саставу земљишта учинивши га лакшим. Између свих еволуционих серија земљишта на кречњаку лесивирана *terra fusca* има највећу шумско еколошку вредност.

Terra fusca – pseudoglej се јавља као завршна стадија еволуционе серије земљишта на кречњаку. За њену појаву на Тари, на ограниченим локалитетима, одлучила су два момента: изразито раван терен и асоцијација *Picetum – abietis montanum*.

За серпентинске подлоге карактеристични педолошки слој чине црнице на серпентину које имају карактер хумусно – силикатних земљишта. Често су врло плитка, скелетна и скелетоидна. Природни вегетацијски тип, у оваквим педолошким условима чини шума белог и црног бора у нижим положајима а мешовите лишћарско – четинарске шуме у којима доминира смрча, у вишим положајима.

На верфенским шкриљцима и пешчарима на Тари су формиране следеће земљишне творевине:

- хумусно – силикатно земљиште на шкриљцима
- кисело смеђе земљиште на шкриљцима
- кисело смеђе земљиште на пешчару

Хумусно – силикатна земљишта на шкриљцима су плитка до средње дубока, обрасла шумама китњака и китњака са грабом. На остала два типа јавља се шума китњака и планинске букве. Земљишта образована на шкриљцима су нешто плића,

скелетнија и киселије реакције у односу на земљишта образована на пешчару. У оба случаја се ради о земљиштима са високим еколошко – производним потенцијалом.

1.9. Клима :

Клима масива Таре у целини карактерише се свежим летима, доста хладном зимом и прилично незнатним годишњим колебањима температуре ваздуха. Лето је практично продужено и на прве јесење месеце, а јесен је у целини топлија од пролећа. Падавине су обилније и чешће у летњој половини године- за време вегетационог периода. Зима је са доста снега. Снег почиње падати почетком новембра, а каткад и у октобру и задржава се на тлу и до маја месеца. Дебљина снежног покривача достиже просечно 80 цм а увишим деловима ловишта и преко 100 цм. Овакав комплекс климатских карактеристика одређује режим континенталне планинске климе која се приближава субалпској клими, али њеној нешто влажнијој варијанти. У поређењу са другим планинским масивима у Србији, Тара има израженију планинску климу, са свежијим летима и хладнијим зимама.

Опште климатске карактеристике у склопу са одговарајућим орографским и едафским условима погодиле су развоју бројних, нарочито шумских, екосистема међу којима и низа значајних представника аутохтоне вегетације, посебно релихта. Такође, као резултат повољних орографских, едафско – хидрографских, биотичких, а нарочито климатских услова, на Тари се појавила и до данас одржала, по врстама веома бројна фауна. Изванредни климатски услови погодују за развој до сада истражених 53 врсте сисара и преко 80 врста птица. Климатски услови погодују ловним врстама дивљачи, а посебно срњи, дивокози, медведу и дивљој свињи. Ловне сезоне се углавном поклапају са одговарајућим временским условима.

1. Средња месечна и годишња температура ваздуха је :

I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Прос.год.
-3,9	-1,0	0,6	4,2	9,8	12,4	13,8	13,4	10,3	4,9	1,4	-3,4	5,1

2. Остале температурне карактеристике :

Температурни параметри који карактеришу ловиште	Степени ``С``
Апсолутни минимум	- 30,5
Апсолутни максимум	+ 32,5
Амплитуда	63
Средња темп. ваздуха у вегетационом периоду	12.5
Просечна годишња количина падавина	977,3
Релативна влажност ваздуха	83,4 %
Средњи број ледених дана	47 дана
Средњи број дана са јаким мразом	33 дана
Средњи број жарких дана - преко 25 °С	28 дана
Последњи пролећни мразеви	Крај априла
Први јесењи мразеви	Поч. октобра
Број снежних дана	

Укупна инсолација у току године износи 1 699,5 часова, у просеку 4,6 сати дневно. Истовремено на платоу Таре има просечно 86 дана са маглом у току године.

Доминантни ветрови су из правца североистока и југозападни.

Североисточни ветар има највећу частину у току читаве године а исто тако и у свим годишњим добима.

Југозападни ветар такође често дува али му је частина мања од североисточног.

Остали правци су сасвим незнатно заступљени тако да се уместо њих јавља велика частина тишина у појединим периодима године.

Јачи удари ветрова релативно нису чести у подручју ловишта и према шумско привредној евиденцији јављају се најчешће у периоду раног пролећа и касне јесени.

1.10. Вегетација у ловишту :

По фитогеографском положају ловиште "Тара" припада холарктичкој области, еуросибирско-северноамеричкој регији, илирској провинцији. У висинском погледу заступљена су два појаса: нижи шумски појас (мањим делом) и појас горских и предпланинских листопадних и четинарских шума.

Вегетација у ловишту се може сврстати на пољопривредну и шумску.

Пољопривредна вегетација у ловишту је мање заступљена јер се ловиште налази на великој надморској висини са неповољним микроклиматом где је могуће гајити само одређене врсте усева . С друге стране у ловишту има великих површина под пашњацима и ливадама што веома погодује гајењу сrneће дивљачи.

Шумска вегетација у ловишту зависи од вертикалног распрострањења шумских асоцијација а распоређена је у појасевима врста које из једне асоцијације мешајући се постепено прелазе у другу асоцијацију почев од најниже тачке у ловишту па до највишег дела ловишта.

Главне асоцијације шумских биљних заједница са пратећим подврстама су :

- as. Orno – ostruetum K.L. – шума црног јасена и црног граба

Најчешћа фитоценоза у кањонским деловима Раче, Дервенте, Дрине и Бруснице.

- as. Quercetum montanum serpentanicum Jov. – шуме китњака на серпентину

Налази се на подручју Кривих страна, делом у Растишту на мањим површинама.

- as. Aceri – ostrio – fagetum Jov. – шуме јавора, црног граба и букве.

Јавља се у подручју Раче, Бесеровине, на северним експозицијема.

- as. Fagetum submontanum Horv. – шуме предпланинске букве

У простору ловишта је заступљена на више локалитета, од 450 до 1000 мнв, на различитим подлогама (пешчар, шкриљац, кречњак). Значајна је као станиште и извор хране за дивље свиње а у зимском периоду и за сrneћу дивљач.

- as. Fagetum montanum Rudski - шуме планинске букве

- as. Abieti – Fagetum Jov. – шуме јеле и букве

- as. Piceo – Abieti – Fagetum Čolić – шуме јеле, смрче и букве

Ове три асоцијације са својим субасоцијацијама представљају најраспрострањеније фитоценозе на подручју Националног парка Тара. По свом флористичком саставу пружају оптималне услове за опстанак и развој гајених врста дивљачи. Нарочито су

значајне пратеће врсте у спрату жбуња и приземне флоре. Ту се пре свега мисли на боровницу, дрен, глог, шипурак, трњине, малину, купину, шумску јагоду које дивљач веома радо користи. Такође, треба напоменути и присуство воћкарица, дивље крушке, дивље јабуке, трешње, ораха, лешника, шљиве и других пратећих врста.

Поред набројаних важно је поменути и мање заступљене асоцијације као:

- Pinetum nigrae Stef. – шуме црног бора
- Erico – pinetum nigrae – шуме црног бора и црњуше
- Picetum omorikae – Abietis calcicolum – шуме оморице и смрче

1.11. Мир у ловишту :

Мир у ловишту, поред осталих газдинских мера, представља један од веома битних чинилаца за опстанак дивљачи у ловишту.

На мир у ловишту нарочито утиче :

1. Антропогени фактор,
2. Кретање возила по ловишту,
3. Густина насељености,
4. Дивљачи ван режима заштите,
5. Пољопривредна активност,
6. Шумска активност,
7. Саобраћајне прилике и
8. Остали утицаји.

Антропогени фактор представља један од кључних чинилаца мира у ловишту, који својим нечињењем онога што треба (непредузимањем газдинских мера, необезбеђивањем заштите дивљачи, обезбеђивање мира у ловишту, уништавање дивљачи ван режима заштите и др. утицаја), и чињењем онога што не треба (бесправни лов, непотребно кретање о ловишту, узнемиравање дивљачи, уништавање легала, сакупљање јаја, хватање дивљачи, претерана употреба хемијских средстава и др. недозвољених радњи), може да нанесе ненадокнадиве штете ловишту. Стручне службе ће својим радом и активностима у ловишту утицати да не долази до узнемиравања дивљачи од стране мештана, туриста и излетника.

Кретање возила по ловишту, (аутомобила, трактора и других радних машина) битно утиче на мир у ловишту. Кретање возила треба избегавати када је то год могуће а нарочито на локацијама на којима се дивљач најчешће налази а посебно на местима где се дивљач коти, леже, одгаја младунце или где се активно одмара.

Кроз ловиште пролази неколико локалних путева који повезују насеља Калуђерске баре – Митровац, Перућац – Митровац и Перућац – Предов Крст. Такође, у ловишту је разграната мрежа шумских макадамских путева који се користе при извозу дрвних сортимената. Међутим интензитет саобраћаја није велики тако да саобраћај не утиче много на мир у ловишту. Ово се посебно односи на шумске путеве који се користе повремено у одређеним деловима ловишта тако да се дивљач премешта у делове где нема коришћења шума у истом периоду.

Постављањем саобраћајних знакова "дивљач на путу" избегавају се и смањују штете на дивљачи од возила која се крећу кроз ловиште.

Густина насељености становништва у ловишту такође ремети мир у ловишту а нарочито ако је по ловишту велика раштрканост сталних колиба, појата или летњих боравишта, уз које најчешће иду пси и мачке ван контроле власника, тако да се оваквим начином дивљач узнемирава и на летњем станишту које је обично мирније од зимског станишта дивљачи. Ако се зна да уз ово иде и екстензивно сточарење, испаша стоке на већем простору и са већим радијусом кретања долази до знатних штета.

У ловишту "Тара" постоје три сеоска насеља као и два туристичка центра – Митровац и Калуђерске баре. Поред тога у самом ловишту и по ободу истог постоји неколико викенд насеља која су поседнута углавном лети. Може се закључити да мир у ловишту није посебно угрожен и поремећен. Обзиром на просторни распоред насеља и укупну посећеност простору Националног парка све врсте дивљачи имају довољно простора за несметан развој и опстанак.

Дивљач ван режима заштите, је један од основних чинилаца ремећења мира у ловишту, који поред тога и наноси велике штете ако се благовремено не предузму мере за њихову редукцију на биолошки минимум, односно подношљиву меру. Најчешће врсте дивљачи ван режима заштите у ловишту су вук, лисица, и пернати предатори. Штете које наносе су знатне а нарочито ако се на време не редуцира њихов број. Најефикаснији начин њихове редукције биће сталне акције које ће их са подручја удаљити или редуковати.

Пољопривредна активност такође утиче на мир у ловишту. Имајући у виду да се ово не може у потпуности избећи настојаће се да се предузму све мере које су прописане за коришћење плашилица на радним машинама, затим умерена примена хемијских средстава за заштиту биља, спречавање паљења стрника, живица, корова и свих других радњи које ремете мир и чине директну или индиректну штету на дивљачи у ловишту. Површине под пољопривредним земљиштем су занемарљиве тако да радови у пољима не утичу значајније на ремећење мира у ловишту.

Шумска активност такође може реметити мир у ловишту ако се неконтролисано одвија. Овде треба истаћи и брање шумских плодова, гљива, лековитог биља и др. када берачи густо и свакодневно пречешљавају терен и узнемиравају дивљач, односно дислоцирају га ван тих терена где плодова има а који су и редовна храна за дивљач. У простору ловишта $\frac{3}{4}$ површине су под шумама а површине економских шума у ловишту износи око 7500 ха. Како је главни извор прихода корисника ловишта коришћење шума разумљиво је да овај фактор знатније утиче на мир у ловишту. Коришћење се углавном одвија у трећем степену заштите где је најзаступљенија срнећа дивљач. Обзиром да се сеча шума организује тако да се тежи концентрацији исте дивљач, поготову срнећа, проналази неопходан мир у деловима који нису обухваћени сечама. Такође, уочено је да се срнећа дивљач привикава на свакодневно присуство радника и радних машина у непосредној близини.

Остали утицаји, у које можемо убројати климатске прилике, елементарне непогоде, поплаве, пожари и друге који тешко ремете мир и наносе знатне штете

ловишту . Ови се ређе јављају али су могући и на њих терба рачунати и благовремено реаговати.

Управа Предузећа, стручне службе, ловочуварско особље и сво друго особље на терену ће свакодневно пратити реметиоце мира у ловишту и предузимати адекватне мере да се исти отклоне и сведу на минимум или на нужну подношљивост.

Мир у ловишту "Тара" је на задовољавајућем нивоу, а радиће се на томе да се одвијање других делатности, туризма, шумарства, пољопривреде, усклади тако да се обезбеди бољи мир на већем делу ловишта.

1.12. Општа оцена погодности ловишта

Посматрајући особености станишта, природних услова (надморске висине, орографских, хидрографских, педолошких, вегетацијских, климатских и свих других релевантних чинилаца) мира у ловишту , антропогеног утицаја и других мерила може се рећи да је општа оцена погодности добра за гајене популације дивљачи у ловишту.

1.13. Тип ловишта :

Према конфигурацији терена, надморској висини и микроклими ловиште припада планинском и високопланинском типу ловишта :

1.13.1. Планински тип ловишта обухвата делове од најнижих делова до 1200 мнв. То је простор равне Таре у ужем смислу (Кал. Баре, Соколина, Ослуша, Митровац), као и простор Националног парка према Солотуши, Рачи, Бесеровини, села Растиште и Јагоштица. Иако у ловишту постоје делови са надморском висином испод 600 м. (кањонски део од Перућца до Брусничког потока) неможемо их сврстати у брдска ловишта због орографских услова, већ их прикључити планинском типу.

1.13.2. Високо планински тип ловишта обухвата површине изнад 1200мнв., односно више делове равне Таре, Алушку планину, Црни врх и Звезду.

Границе свих типова ловишта су детаљно приказане на основној карти ловишта и прегледној карти типа ловишта .

1.14. Ловно - продуктивне површине ловишта :

Одређивање ловно - продуктивних површина за гајене врсте популација дивљачи у ловишту извршено је на основу Табела за одређивање ловно – продуктивних површина ловишта из приручника ``Бонитирање ловишта`` / Томашевић, Л.Радосављевић и А.Ћеранић,1997/ , прилагођеног условима третираног ловишта.

Ловно продуктивна површина за сваку врсту дивљачи реално је одређена према стању и структури површина уз корекцију према типу ловишта и мозаичном распореду површина у њему.

1.14.1. Ловно продуктивне површине исказане по врстама дивљачи :

Ловно продуктивне површине исказане по врстама дивљачи су следеће:

Ред. број	Врста дивљачи	Ловно продуктивна површина
1	Медвед	14 500
2	Дивокоза	4 250
3	Срна	10 000
4	Дивља свиња	6 000
5	Зец	4 200
6	Лештарка	1 500
7	Јаребица камењарка	1 500

Ловнопродуктивне површине обрачунате су на основу потенцијала станишта и могућности гајења по врстама дивљачи а исказане су у претходној табели.

1.15. Одређивање бонитета и капацитета ловишта :

Бонитет ловишта представља оцену збира природних услова , као основних фактора који утичу на трајан развој популација дивљачи које у ловишту имају своје стално станиште.

На основу биологије дивљачи, станишних услова и основних фактора одређен је бонитет и капацитет за сваку гајену популацију дивљачи.

СРНА (*Capreolus capreolus* L.)

Срнећа дивљач је аутохтона у ловишту, настањује сва станишта сем кањонских делова Дрине, Бруснице и Раче. Налази се како на најнижим тако и на највишим деловима ловишта (Смиљево брдо, Сјенич, Велики крај). За време великих снегова често се спушта у најниже делове ловишта (приступачне делове кањонског дела, делови око села Растиште, Бесеровина, Рача, Солотуша) као и у суседно ловиште Л.У. "Соко". У овом периоду је и најизложенија ловокрађи и прогањању од паса луталица.

Популација срнеће дивљачи која се узгаја у ловишту "Тара" заснива се на следећим биолошко – генетским особинама:

- природни однос полова креће се приближно у сразмери 1: 1,1 у корист женских грла
- полна зрелост код оба пола наступа у другој години живота
- физички раст се завршава са три године
- физичка строст се креће 13 до 15 година
- парење почиње крајем јула и траје до краја августа, срне које се нису париле у летњем периоду паре се крајем новембра и у првој половини децембра
- срне по правилу олане два ланета, ређе једно или три
- плодност срна иде до у дубоку старост
- прираштај износи 70 % од броја полно зрелих женки

- новорођена ланад су у односу полова 1 : 1
- највиши степен трофејног развитка срндаћи постижу између 6 и 7 године живота
- здравствено стање срнеће дивљачи је доста добро

На основу података из претходних основа може се закључити да је оптимално бројно стање срнеће дивљачи у ловишту "Тара" између 400 и 600 грла, односно 4 – 6 грла на 100 ха ЛПП а да је ЛПП око 13 000 ха. Ова основа утвђује ЛПП на 10 000 ха. Смањење ЛПП у односу на раније образлаже се тиме да је у претходном периоду већи део грађевинских подручја искоришћен за изградњу викенд објеката где борави знатан број гостију поготову у летњем периоду чиме је срнећа дивљач принуђена, у потрази за миром, да напушта ранија станишта и неопходан мир потражи и у другим ловиштима. Ловиште припада II бонитетном разреду као што је приказано у следећој табели:

С Р Н А (<i>Capreolus capreolus</i> L.)		
Ред. број	Основни фактори ловишта	Оцена фактора
1	Храна и вода	15
2	Вегетација	10
3	Квалитет тла	10
4	Мир у ловишту	12
5	Општа прикладност ловишта	15
6	Укупан збир поена	62
7	Бонитетни разред	II
8	Ловно продуктивна површина	10 000
9	Пролећно бројно стање на 100 ха ЛПП	5
10	Оптимално бројно стање	500
11	Оптимални однос полова	1 : 1
12	Економски капацитет	636

ДИВОКОЗА (*Rupicapra Rupicapra*)

Дивокоза је аутохтона врста у ловишту и настањује кањонске делове река Раче, Дервенте, Дрине и Бруснице. О аутохтоности у овим просторима сведоче и топоними појединих места – Козји рид, Козја стена, Козла и др. Присуство дивокоза у ловишту "Тара" се среће у писаним документима о Тари планини још 1888 године (Коста Ђорђевић), затим 1908, (др. Миливоје С. Васић). Такође је констатована њена присутност и при изради "Катастра ловишта" из 1950 године.

Дивокозе су социјалне животиње, које живе у већим или мањим стадима, на чијем је челу увек дивокоза. Одрасли мужјаци су одвојени од крда, ретко се окупљају у мања стада и то углавном зими. У време парења се прикључују стадима. Парење је у новембру и првој половини децембра када почињу борбе између јараца. Тада се могу видети на истуреним гребенима одрасли, најјачи мужјаци који и врше оплодњу женки. Дивокозе се јаре крајем маја и почетком јуна када на свет доносе по два јарета а

неретко и само једно. Млади су само неколико сати по јарењу способни да се крећу по врлетним стенама.

Дивокозе насељавају стеновите терене који се граниче са шумом где налазе довољно хране, заклона и мира. Такође траже места где има питке воде. У ловишту "Тара" настањују кањоне Дрине, Раче, Дервенте, Бруснице, затим стеновите терене Козјег рида, Била, Алуге као и граничне делове на заравнима. Дивокозе су искључиво дневне животиње и на пашу излазе рано јутру и пред сумрак а неретко и у другим деловима дана. Између излазака на пашу у неком заклону преживају и одмарају се. Због ових особина је осетљива на евентуалне поремећаје нормалног ритма живота.

У погледу исхране дивокоза има скромне захтеве. Углавном пасе планинске траве и брсти жбуње и дрвеће. Најрадије пасе ретку и оскудну али хранљиву траву по стењу и точилима. У нужди се храни лишпајевима и маховинама.

При бонтирању станишта дивокозе у ловишту "Тара" анализирани су и оцењени основни еколошки фактори. Такође се узело у обзир да такорећи нема природних непријатеља а на теренима које насељава нема конкурената што се тиче исхране.

ДИВОКОЗА (<i>Rupicapra rupicapra</i>)		
Ред. број	Основни фактори ловишта	Оцена фактора
1	Храна и вода	15
2	Вегетација	15
3	Квалитет тла	3
4	Мир у ловишту	20
5	Општа прикладност ловишта	18
6	Укупан збир поена	71
7	Бонитетни разред	I
8	Ловно продуктивна површина	4250
9	Пролећно бројно стање на 100 ха ЛПП	9
10	Оптимално бројно стање	380
11	Оптимални однос полова	1 : 1
12	Економски капацитет	472

МРКИ МЕДВЕД (*Ursus arctos L.*)

Медвед је становник брдско – планинских подручја у којима претежни део површине покривају шуме. У њима он налази заклон, тражи и налази храну и проводи зимски сан. Поред површина под шумом неопходне су и површине под ливадама , воћњацима, њивама као и шумским чистинама и пропланцима на којима ће пронаћи довољне количине разноврсне хране како биљног тако и животињског порекла. Такође, за опстанак медведа на неком подручју неопходан је и мир у одређеној мери. Сагледавајући све напред наведено може се закључити да је Тара планина изразито повољна за опстанак и развој популације медведа.

Медвед је на Тари аутохтона дивљач (одвајкада присутан). Станиште му је скоро цело ловиште. Обзиром на крупно тело шума му је идеалан заклон. На целој

површини ловишта налази довољно разноврсне хране. Од изласка из брлога, у рано пролеће, па све до почетка зиме врши се допунско прихрањивање медведа храном анималног порекла и појединим житарицама.

Припадају групи сваштоједа па користе храну биљног и животињског порекла. Од хране биљног порекла најрадије узимају надземне делове зељастих биљака, разне пољопривредне усеве (зоб, јечам, кукуруз) нарочито у млечном зрењу, затим јагодичасто воће и разне плодове шумског дрвећа и грмња. Од хране животињског порекла у јеловнику медведа налазе се разни облици инсеката, ситни глодари и угинуле дивње животиње или домаћа стока. Воду подмирују углавним кроз узета хранива, али и на бистрим, питким изворима и потоцима.

Перод парења траје од априла до јуна. Женке се паре сваке друге године. Коте се у јануару – фебруару, у зимском склоништу – брлогу. Окоте обично два младунца. Млади су тешки од 400 – 700 гр, голи су и слепи. Одлачају релативно брзо и прогледају 30- ак дана по коћењу. Сисају до 6 - ог месеца мада другу храну узимају и раније. Мечка води младунце до навршене друге године живота када их пред ново коћење удаљује од себе. Полну зрелост достижу у 3 – ој или 4 – ој години старости. Парење женки врше најјачи мужјаци који оплоде више женки.

МРКИ М Е Д В Е Д (<i>Ursus arctos</i> L.)		
Ред. број	Основни фактори ловишта	
1	Храна и вода	20
2	Вегетација	20
3	Квалитет тла	15
4	Мир у ловишту	15
5	Општа прикладност ловишта	15
6	Укупан збир поена	85
7	Бонитетни разред	I
8	Ловно продуктивна површина	14 500
9	Пролећно бројно стање на 1000 ха ЛПП	3.5
10	Оптимално бројно стање	50
11	Оптимални однос полова	1 : 1
12	Економски капацитет	60

ДИВЉА СВИЊА (*Sus scrofa*)

Дивља свиња је аутохтона врста у ловишту "Тара". Налази се готово у целом ловишту али су јој најкарактеристичнија станишта Криве стране, Мрке косе, Омар – Брусница, Алушке планине – Чемеришта као и приступачнији делови кањона Раче и Дрине. За популацију дивљих свиња је карактеристичан велики радијус кретања тако да се повремено селе у потрази за храном у суседна ловишта, поготову у ловиште у Републици Српској где налази доста хране и неопходан мир. Такође су евидентна и кретања у самом ловишту у зависности од расположиве хране и узнемиравања.

Познато је да дивљим свињама више одговарају равничарска и брдска ловишта са претежно храстовим и буковим шумама. Чињеница да се дивља свиња бројчано и просторно проширила говори да се морала прилагодити и на услове живота у

суровијим планинским ловиштима како би себи обезбедила нове просторе за репродукцију. Осетно је повећање присутности ове дивљачи у годинама делимичног или пуног уroda букве, храста у нижим деловима ловишта што потврђује прилагодљивост дивље свиње поред еколошких услова и условима исхране.

Дивља свиња је становник шума и шикара, обраслих шумских површина где налази заклон и неопходан мир па јој је и телесна грађа прилагођена условима средине у којој борави, креће се и налази храну. Тело јој је уско и стиснуто, ноге витке и дугачке, глава троугластог облика са дугачким рилом. Најразвијеније чуло јој је њух захваљујући коме налази храну испод листинца, земље као и у трулим пањевима и кладима. Слух јој је такође добро развијен а чуло вида не делује значајније на понашање и опрезност дивљих свиња.

Дивље свиње су полно зреле у другој години живота. Са навршене две године букаре се крмаче мада се одређени проценат назимица букари и претходне године. Букарење у ловишту "Тара" се одвија у новембру и децембру месецу а може се протегнути и до половине јануара. Најснажнији вепрови се прикључују чопорима, растерују млађе вепрове и врше оплодњу крмача спремних за букарење. Ни мужјаци ни женке за време букарења не показују посебно интересовање за храну тако да старији вепрови изгубе и до 20% телесне тежине. Крмаче се прасе почетком априла па до средине маја, у зависности од периода букарења. Обично прасе 3 – 6 прасића али су губитци у прирасту око 40% од броја прасића. Крмача води младе све до поновног прашења када се прасићи из предходног легла осамостаљују или прикључују постојећим чопорима назимади.

Дивља свиња је сваштојед. Разноврсност исхране у појединим подручјима условљава и бројност истих. Од биљне хране највише јој одговарају корење, кртоле и луковице разних трава, надземни делови биљака – пупољци, летораста, лишће и младе гранчице, плодови (јагоде, ораси, лешници, буков и храстив жир, и др.), култивисане пољопривредне културе. Од хране животињског порекла ту су у првом реду ларве инсеката, пужеви, ситни сисари, легла разних птица, угинула и рањена дивљач. Обзиром да им се станиште поклапа са стаништем медведа дивље свиње посећују и хранилишта за медведе где конзумирају остатке изнешене хране.

ДИВЉА СВИЊА (<i>Sus scrofa</i>)		
Ред. број	Основни фактори ловишта	
1	Однос поље – шума и њен састав	Добар
2	Насељеност подручја – мир у ловишту	Добар
3	Квалитет тла	Добар
4	Врста и типична својства пољопривреде	Задовољава
5	Општа прикладност ловишта	Добра
6	Укупан збир поена	
7	Бонитетни разред	II
8	Ловно продуктивна површина	6000
9	Пролећно бројно стање на 1000 ха ЛПП	7
10	Оптимално бројно стање	42
11	Оптимални однос полова	1:1
12	Економски капацитет	72

ЗЕЦ (*Lepus europaeus*)

Зеца је аутохтона врста у ловишту. Има га у свим деловима ловишта али је мале бројности. Познато је да је зеца дивљач поља и ливада и таквих површина у ловишту има нешто испод 20 %. То су углавном делови око села Растиште, Јагоштица, Рача као и веће отворене површине попут Рачанске Шљивовице, Соколине, Ослуше, Чемеришта и друге. Како је зеца сматран споредном дивљачи у односу на остале врсте није му придаван већи значај тако да изузимајући претходну основу, раније нису прописивале мере гајења и коришћења зечије дивљачи.

Пошто је површина под ливадама, пашњацима и ораницама око 3 500 ха то се може рачунати да је ЛПП за зеца око 4 200 ха. Прехрамбене могућности ловишта су мале обзиром на заступљеност гајених култура. Такође, климатски услови су ограничавајући фактор распрострањености и бројности зеца у ловишту "Тара".

З е ц (<i>Lepus europaeus</i>)				
Ред. број	Основни фактори ловишта	Фактор вредности	Оцена основног факт.	Број поена
1	Тло	4	3	12
2	Храна и вода	5	4	20
3	Биљни покров	4	4	16
4	Мир у ловишту	2	2	4
5	Клима	2	2	4
6	Конфигурација терена	1	3	3
7	Општа прикладност лов.	2	3	6
8	Укупан збир поена			65
9	Бонитетни разред			III
10	Пролећно бр.ст.на100хаЛПП			10
11	Ловно продукт. повр. Ха			4200
12	Оптимално бројно стање			400
13	Однос полова			1 : 1
14	Економски капацитет лов			800

ЈАРЕБИЦА КАМЕЊАРКА (*Alectoris graeca*)

Јаребица камењарка је аутохтона врста у ловишту. Праћењем и увидом на терену констатовано је да се камењарка налази на више локалитета. Најчешће локације где се уочава су Божурна – ивице стена и пашњаци, Равна Звезда, Браутово брдо, Поравине, Дикава, Приседо изнад Кремића, Горушице, Секулић и Соколина.

Нема података да ли се некада ловила нити јој је придаван значај. Због својих особина и значаја мора јој се посветити пажња и у првом реду заштитити ионако малобројна популација. Осетљива је на екстремно ниске температуре, а страда и од многих предатора што су и главни разлози мале бројности.

Јаребица камењарка (<i>Alectoris graeca</i>)				
Ред. број	Основни фактори ловишта	Фактор вредности	Оцена основног факт.	Број поена
1	Тло	4	3	12
2	Храна и вода	5	3	15
3	Биљни покров	4	4	16
4	Мир у ловишту	2	4	8
5	Клима	2	2	4
6	Конфигурација терна	1	3	3
7	Општа прикладност лов.	2	3	6
8	Укупан збир поена			64
9	Бонитетни разред			III
10	Пролећно бр.ст. на 100 хаЛПП			8
11	Ловно продукт. повр. Ха			1500
12	Оптимално бројно стање			120
13	Однос полова			1 : 1
14	Економски капацитет лов			210

ЛЕШТАРКА (*Bonasia bonasia*)

Аутохтона је у ловишту "Тара". Насељава пределе где има довољно хране и неопходан мир на целом простору ловишта, од Соколине, преко Ослуше, Алушке планине, Батуре, Звезде и Великог краја. Тешко је учљива, невелике бројности. Као и за камењарку нема поузданих података о станишту, бројности нити евентуалног излова. Према подацима претходне Ловне основе ЛПП за лештарку износи 1 500 ха а оптимално бројно стање износи 150 јединки на целој ЛПП.

Неопходно је у наредном периоду овој врсти посветити више пажње како би се што боље упознали са популацијом и помогли њеном опстанку и увећању бројности.

Лештарка (<i>Bonasia bonasia</i>)				
Ред. број	Основни фактори ловишта	Фактор вредности	Оцена основног факт.	Број поена
1	Тло	4	4	16
2	Храна и вода	5	4	20
3	Биљни покров	4	5	20
4	Мир у ловишту	2	4	8
5	Клима	2	2	4
6	Конфигурација теерна	1	5	5
7	Општа прикладност лов.	2	3	6
8	Укупан збир поена			79
9	Бонитетни разред			II
10	Пролећно бр.ст. на 100 хаЛПП			10
11	Ловно продукт. повр. Ха			1 500
12	Оптимално бројно стање			150
13	Однос полова			1 : 1
14	Економски капацитет лов			262

1.16. Образложење одређивања бонитета и капацитета ловишта :

На основу основних фактора и ловно продуктивних површина ловишта "Тара" одређен је број поена, на основу којег се према приказаној скали одређује бонитетни разред посебно за сваку гајену популацију дивљачи у ловишту.

Скала бонитетних разреда за ситну и крупну дивљач је следећа :

За крупну дивљач		Бонитетни разред	За ситну дивљач	
Редни број	Број поена		Редни број	Број поена
1	2	3	4	5
1	Преко 75	I	1	87 – 100
2	61 – 75	II	2	74 – 86
3	51 – 60	III	3	60 – 73
4	40 – 50	IV	4	41 – 59

Ловиште које има испод 40 поена нема основних услова за гајење дивљачи.

Густина популације дивљачи :

Густина популације дивљачи одређена је на основу бонитета и капацитета ловишта и познавања основних биоэколошких карактеристика дивљачи а представља се са пролећним бројним стањем на 100 (1000) ха ловнопродуктивне површине (ЛПП).

Густине популације дивљачи на 100 ха ловнопродуктивне површине - пролећно бројно стање (31.03.) приказано је у наредној табели за све врсте дивљачи које се налазе у ловиштима Србије :

Ред. број	Врста дивљачи	Бонитетни разред			
		I	II	III	IV
		Број јединки на 100 ха ЛПП			

1	2	3	4	5	6
---	---	---	---	---	---

1	Јелен европски	3	2	1,5	0,5
2	Медвед	0,3 – 0,5	0,2 – 0,3	0,1 – 0,2	0,1
3	Муфлон **	30	20	10	
4	Дивља свиња	2 и више	1 – 2	0,5 – 1	0,3 – 0,5
5	Дивокоза	9	6	3	
6	Срна	8 и више	5 – 7	2 – 4	мање од 2
7	Зећ	20 – 40	12 – 19	5 – 11	2 – 4
8	Фазан	30 – 60	20 – 29	10 – 19	4 – 9
9	Пољска јаребица	40 – 80	25 – 39	10 – 24	4 – 9
10	Јаребица камењарка	14 – 30	9 – 13	5 – 8	2 – 4
	** односи се на ограђена ловишта				

Одређивање бонитета има за сврху израчунавање капацитета ловишта посебно за сваку гајену врсту дивљачи.

Капацитет ловишта :

Капацитет ловишта је важан за стручну службу ловишта, како би се знало до које мере у ловишту сме да се иде са размножавањем дивљачи, како не би дошло до прекобројног стања на јединици површине и због тога до већих штета на осталим делатностима, а пре свега на пољопривреди и шумарству које су најзаступљеније у ловишту.

Јединица површине, за одређивање броја јединки до које сме да се иде са размножавањем дивљачи, је 100 ха ловно продуктивне површине.

Капацитет ловишта је у директој зависности од :

1. Бројног стања дивљачи у ловишту,
2. Прираста дивљачи,
3. Губитака,
4. Односа полова,
5. Стросне структуре,
6. Гуштине популације дивљачи,
7. Величине ЛПП и
8. Бонитетног разреда.

1. Бројно стање дивљачи у ловишту, представља онај број дивљачи који се у моменту пребројавања налази у ловишту.

За ловно газдовање важно је утврђивање бројног стања дивљачи у ловишту на почетку периода репродукције – (пролећно бројно стање 01.04.) и бројно стање дивљачи пред сезону лова.

На основу ова два параметра заснива се укупно планирање ловног газдовања.

1.1. Основни запат – или **матични фонд** дивљачи у ловишту је онај број дивљачи одређене врсте који је установљен на почетку периода репродукције тј. 01.04. – пролећно бројно стање, на основу кога се се планира прираст и остали параметри ловног газдовања..

1.2. Нормално бројно стање основног запата - оптимално стање је највећи и најпожељнији број фонда дивљачи, најповољније полне, старосне и трофејне структуре, способног да у одређеним условима осигура максимални прираст а да станишту и околини не причињава штете или да их сведе на подношљиве.

На основу тога разликујемо **оптимално стање на почетку периода репродукције** и **оптимално стање фонда дивљачи пред лов** који представљају основ планирања.

Оптимално бројно стање фонда дивљачи пред сезону лова је, **бројно стање оптималног фонда дивљачи плус реални прираст**, што уједно

представља , **Економски капацитет ловишта** исказаног посебно за сваку гајену популацију дивљачи у ловишту.

2. Прираст дивљачи се посматра као :

- Биолошки и
- Реални прираст.

Биолошки прираст представља број донетих младунаца на свет у једној ловној години. Овај број представља важан показатељ за ловно газдовање , јер истоме треба тежити кроз предузимање газдинских мера како би се током године и очувао.

Реални прираст представља број очуваних младунаца током ловне године у односу на укупан број донетих младунаца на свет. Овај број се изражава коефицијентом или процентом који се за сваку гајену популацију дивљачи у ловишту процењује према биотским и абиотским приликама које у ловишту постоје .

3. Губици у ловишту :

Губици у ловишту се изражавају бројем смањења фонда дивљачи, који се услед биотских и абиотских фактора догоде у ловишту, током ловне године.

Губици се догађају на основном фонду, на унетим врстама дивљачи у ловиште и на прирасту.

Годишњи губитак на основном фонду је знатно неповољнији од других губитака јер директно утиче на реални прираст, што треба имати у виду код заштите и гајења дивљачи у ловишту .

Годишњи губитак на прирасту се изражава коефицијентом губитака или коефицијентом очуваности младунаца у ловној години - реални прираст . Код планирања се посебно не рачунају губици на реалном прирасту јер су исти урачунати у коефицијент очуваности младунаца, већ само миграторна кретања која се догађају уз мајку .

У годишње губитке се рачуна и смањење фонда дивљачи услед миграција коју дивљач чини током године између два ловишта (најчешће два типа ловишта – равничарски и брдски или брдски и планински). Ово нарочито смета када се догађа у сезони лова , тј. времену одстрела, када нам дивљач одлази код другог корисника ловишта који је уместо нас лови и користи . Ово се отклања предузимањем газдинских мера како би се цео фонд дивљачи задржао у ловишту .

Губици у ловишту се по времену догађања могу сврстати у : пролећне , губици на унетом фонду дивљачи и зимски губици .

На све три врсте губитака искључиву заслугу има човек, тј . ловно особље ловишта које непредузимањем одређених газдинских радњи проузрокује да губици расту уместо да благовременим газдинским радњама губитке своди на веома мале и подношљиве .

Одстрел дивљачи, не сматра се губитком, већ представља коришћење дивљачи и као такво рачуна се у укупно излучење дивљачи из ловишта током ловне године .

4. Однос полова

Најповољнији је природни однос полова, коме треба тежити а то је однос 1 : 1 (мужјак : женки) а код дивокозе 1: 1,2. Однос полова директно утиче на реални прираст што треба имати у виду код ловног газдовања. Мање женки а више мужјака директно смањују реални прираст.

Однос полова код свих гајених врста дивљачи осим срнеће у ловишту Тара је приближно 1: 1 док је код срнеће однос полова 1:1,1 у корист женских грла.

5. Старосна структура фонда дивљачи такође може имати негативан утицај на реални прираст, јер ако има превише младих женки а мање старијих и средњедобних смањује се и реални прираст, па зато треба тежити да се у што краћем року постигне идеална – нормална старосна структура женског дела популације.

6. Густина популације дивљачи такође утиче на реални прираст, па код мера газдовања о томе треба водити рачуна, и тежити да се у што краћем року постигне идеална - оптимална густина популације на јединици површине.

7. Величина ловно продуктивне површине је директан резултат капацитета ловишта, па ово посебно треба имати на уму и што реалније одредити ову величину, у противном ако узмемо мању ЛПП имаћемо за резултат превелики – недозвољен број јединки на јединици површине, што ће довести до повећање штета и до лошијег квалитета дивљачи, или пак ако одредимо превелику ЛПП имаћемо за резултат да никада не можемо постићи циљани капацитет ловишта.

Ловно продуктивне површине у ловишту су реално одређене за сваку гајену врсту сходно условима станишта и биологије врсте.

8. Бонитетни разред такође веома негативно може утицати на капацитет ловишта за одређену врсту, ако се нереално одреди, добија се премалени или превелики капацитет а последице су исте као у претходној 7. тачки.

Сви наведени параметри у овом поглављу нашли су реалну потпору код одређивања бонитета и капацитета ловишта, јер само такаве одреднице воде ка реалним циљевима планирања и циљевима ловног газдовања.

Сви наведени параметри реално су на бази претходног газдовања и искуства процењени и постављени, тако да мерама текућег газдовања треба наставити са спровођењем зацртаних циљева и одредби ове ловне основе.

На основу приказаних елемената за ловиште „Тара“, одређен је бонитет и капацитет ловишта који је реално приказан за све гајене популације дивљачи у табеларном делу основе.

1.17. Права и обавезе корисника ловишта :

Права и обавезе корисника ловиштем регулисана су Законом о ловству (Сл. Гл. РС.39/93, 44/93, 60/93) и подзаконским актима који регулишу ову материју, Законом о националним парковима (Сл.гл.39/93), Просторним планом подручја Националног парка Тара (Сл.гл.3/89), Законом о заштити природе(Сл.гл.29/88),

Законом о заштити животне средине (Сл.гл.29/04), одредбама Уговора о давању ловишта "Тара" на газдовање између Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде и "ЈП Национални парк Тара" ,Бајина Башта као и осталим прописима из система заштите животне средине.

1.18. Назив и карактеристике суседних ловишта :

Ловиште "Тара" граничи се са следећим ловиштима :

- "Ђетиња", којим газдује Ловачки савез Србије преко Ловачког удружења "Алекса Дејовић" из Ужица.
- "Соко", којим газдује Ловачки савез Србије преко ЛУ "Соко" из Б. Баште
- "Сушица" – ловиште у Републици Српској, којим газдује Шумско газдинство "Дрина" из Сребренице
- Државно ловиште "Панос" којим газдује ШГ Вишеград
- "Јавор" којим газдује Л.У. Јавор из Сребренице

Део граница и имена суседних ловишта која се наслањају на ловиште "Тара" детаљно су представљена на основној карти и прегледним картама ловишта .

Основне карактеристике суседних ловишта су :

Сва суседна ловишта по структури и еколошким условима су међусобно слична ловишту "Тара" како по природним условима а више по гајеним врстама дивљачи.

Сва суседна ловишта су међусобно веома зависна, јер се између истих врши стална миграција крупне дивљачи (дивља свиња и срна), у периоду пролећа и јесени када ове врсте мењају станиште из зимског у летње и обрнуто.

Из наведених разлога неопходна је стална сарадња свих суседних корисника ловишта са циљем да се обезбеде најповољнији услови за прихват, заштиту и прихрањивање миграторних врста на изабраном станишту.

Стручне службе суседних ловишта морају бити у свакодневном контакту како би се обезбедила синхронизација свих активности које обезбеђују прихват и презимљавање дивљачи на изабраном станишту.

Корисници ловишта такође треба да регулишу ко са чим учествује у обезбеђивању исхране, гајења, заштите и коришћења дивљачи на миграторном локалитету.

1.19. Реони угрожени штетама :

Ловиште "Тара" нема посебно угрожених терена на којима дивљач наноси штете имовини и људима. Нешто више су угрожена подручја села Растишта и Јагоштице где штету на пољопривредним културама и домаћој стоци причињавају

дивље свиње и медведи. Задњих година су нарочито нападнуте ливаде које дивље свиње рове у потрази за хранљивим подземним деловима разних трава. Такође, и медведи некада знају направити значајнију штету на воћу у годинама урода, усевима (пшеница, зоб, кукуруз).

Гајењем нормалног бројног стања дивљачи по јединици површине, уредном прехраном, допунском исхраном, правилним избором ловно узгојних објеката, постављањем солишта и других газдинских мера, штете од дивљачи се сведе на подношљиве или их скоро и нема.

Треба напоменути да власници имовине у ловишту не предузимају увек неопходне мере заштите имовине како би се штете смањиле што понекад представља сметњу при надокнади исте.

Штете на дивљачи се углавном дешавају услед пренамножености предатора – дивљачи ван режима заштите, паса и мачака који се по ловишту крећу ван контроле власника и дозволе корисника ловишта. Нарочито велике штете могу да нанесу и чине вукови у време високог снежног покривача или у време поледица када је дивљач онемогућена да се несметано креће и бежи од штеточина. У то време особље ловишта стално мора бити на терену и штеточине редуцирати или растеривати из регија где је крупна дивљач концентрисана.

Знатне штете наносе и пернати грабежљивци са којима се такође мора рачунати у ловишту и исте редуцирати на нормално биолошко стање како до штета не бих долазило.

Поред штета од предатора, штете на дивљачи догађају се и од бесправног лова, који се енергичним мерама мора онемогућавати. Ловиште је по овом питању доста добро заштићено. Посебну пажњу треба обратити на време званичног календара лова, када ловци чланови ловачких удружења околних ловишта повређују границу.

Криволов од лица са стране је незнатан а по овом питању посебну пажњу треба обратити на могућност уласка криволоваца из суседне Републике Српске.

2. Основни подаци о кориснику ЛОВИШТА

2.1. Назив корисника ловишта :

- корисник ловишта: Ј.П.Национални парк Тара, Бајина Башта
- назив ловишта : " Тара"
- седиште корисника : Бајина Башта, Миленка Топаловића 3
- контакт телефон : 031/ 863-644; 865-445

2.2. Додела ловишта на газдовање :

Ловиште "Тара" је дато на газдовање ЈП Национални парк Тара, Бајина Башта, уговором склопљеним између Министарства за пољопривреду, шумарство и водопривреду и ЈП Национални парк Тара бр. 324 – 02 – 8/1/06 - 10 од 25.01. 2006 године и који чини саставни део ове Основе.

2.3. Регистрована делатност :

Основна делатност корисника ловишта је:

- 92522 Заштита културних добара, природних и културних знаменитости

Делатности на основу којих се претежно остварује добит Предузећа су:

- 02010 Узгој и искоришћавање шума, и
- 02020 Услуге у узгоју и искоришћавању шума.

Делатности на основу којих се употпуњују функције Предузећа су:

- 01500 Лов, траперство, обнављање и гајење дивљачи укључујући и одговарајуће услуге, као и низ других допунских делатности.

2.4. Стручна служба корисника ловишта :

Стручне послове из области ловства обавља Служба за заштиту и унапређење лова и риболова. Руководилац службе је дипломирани инжењер шумарства. У служби је запослено још осам ловочувара и то четири шумарска техничара, два радника са завршеним петим степеном – радник у ловству и два ловочувара других струка.

Иначе, у предузећу је запослено више шумарских инжењера и техничара на другим стручним пословима у шумарству тако да су посредно повезани и са пословима ловства.

2.5. Техничка опремљеност :

Служба за заштиту и унапређење лова и риболова од техничких средстава и опреме располаже са теренским возилом – лада НИВА и два чамца са ванбродским моторима. На располагању су и друга возила по потреби као и радне машине. Сваки ловочувар је опремљен припадајућим оружјем, догледима и другом пратећом опремом. На располагању су фотоапарати, даљиномер, камера и друга пратећа опрема.

3. Резултати газдовања ловиштем у претходном десетогодишњем периоду

Ловиштем "Тара" се у претходном периоду газдовало Ловном основом чији је рок важења од 1.04. 1996 до 31. 03. 2006 године на коју су добијене потребне сагласности. Сагласност "Министарастава за заштиту животне средине" на Ловну основу добијена је 21 априла 1998 године (број 324 – 02 – 00002/ 97 – 01) а Решење Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде (број 324 – 02 – 0097/98 – 06) ОД 08. 04. 1998 године.

Као што је напред речено да основа важи од 1.04. 1996 године, од 1996 па до 1998 године ловиштем се газдовало на основу ПГПГЛ.

Важно је напоменути и истаћи стање ловишта на почетку периода важности Ловне основе, тј. 1996 године. Познато је да су дешавања везана за оружане сукобе у суседној Републици Босни и Херцеговини у периоду између 1992 и 1995 године оставиле трага и на стање у ловишту Тара. У том периоду ратних збивања основне врсте дивљачи у ловишту биле су изложене сталном узнемиравању, прогону па и бесправном изловљавању од стране присутних наоружаних формација као и од стране несавесних мештана. У наведеном периоду стручне службе нису биле у стању нити у могућности да се одупру таквом понашању присутних лица што је на крају довело до драстичног смањења бројног стања свих гајених врста дивљачи, посебно дивокозе и медведа. Ово из разлога што су се ратна дејства одигравала управо у и около станишта наведених врста које су у потрази за миром мигрирале у друга подручја а знатан део популације је одстељен, изранављен и препуштен угинућу. Из ових разлога је и претходна Ловна основа била врло рестриктивна у погледу коришћења дивљачи. Треба напоменути да од 1998 године у Предузећу није постојао референт за лов тако да се газдовање ловиштем до априла 2003 сводило углавном на физичку заштиту и прихрањивање дивљачи. У овом периоду нису рађени ни годишњи планови газдовања тако да у наредним поглављима недостају поједини подаци за одређене периоде. Априла 2003 године формирана је Служба за заштиту и унапређење лова и риболова, у садашњем обиму, од када се почиње плански газдовати ловиштем.

Све промене које су се у ловишту догађале евидентирани су у обрасцима Е-1 до Е-7 .

У наредним табелама приказани су резултати газдовања у претходном десетогодишњем периоду.

Пролећно бројно стање дивљачи 31.03. у претходном периоду газдовања :

Година	Медвед	Срна	Д.свиња	Дивокоза	Зец	Лештарк	Ј..кам.
1	2	3	4	5	6	7	8
1998/1999							
1999/2000							
2000/2001	30	230	27	185			
2001/2002							
2002/2003							
2003/2004	38	257	27	216			
2004/2005	44	260	30	258			
2005/2006	46	290	40	284	292	150	120
2006/2007	42	320	36	310	400	150	120
Оптим.фонд	50	549	27	420	400	150	120
Поч.стање	25	201	22	67	150	100	100
Зав.стање	46	290	27	284	292	150	120
%	184	144,3	122,7	424	194,6	150	120

Одстрел дивљачи у претходном периоду газдовања ловиштем:

Година	Медвед	Срна	Д.свиња	Дивокоза	Зец	Лештарк	Ј..кам.
1	2	3	4	5	6	7	8
1998/1999							
1999/2000			4				
2000/2001			12				
2001/2002							
2002/2003			11				
2003/2004			15	4			
2004/2005			9	7			
2005/2006		1	16	12			
Прос.годишње		0,1	4,8	2,3			
Планирано	76	126	162	220			
Остварено	0	1	67	23			
%	0	0,8	41,3	10,5			

Финансијски показатељи пословања за период 1997-2006 године.

Врста			99/00	00/01	01/02	02/03	03/04	04/05	05/06	свега
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11

у 000 динара

Приход - план							759	1110	1443	
Приход-оствар							255	509	840	
% Оствар.							34	46	58	
Расход-план							1697	2475	3228	
Расход-Оств.							1201	2330	3037	
% Остварења							71	94	94	
Добит-план										
Добит - оствар										
% Добити										
Ср.заун. план							223	535	515	
Сред.за унап.							285	458	279	
% Остварења							127	86	54	

4. Приказ стања ловишта

4.1. Врсте и стање дивљачи у ловишту:

Трајно заштићене врсте дивљачи по члану 4. Закона о ловству су:

1. Сисари :

Ред. број	Врста дивљачи	Латински назив	Број јединки
	Видра	<i>Lutra lutra</i> L.	20
	Ласица	<i>Mustela nivalis</i> L.	200
	Шарени твор	<i>Vormela peregusna</i> L.	

2. Птице :

1. Familija Accipitridae

1. *Pernis apivorus* L.–орав осичар
2. *Aquila chrysaetos* L.–сури орав
3. *Circaetus gallicus* Gm. –орав змијар
4. *Buteo buteo* L.–орав мишар
5. *Accipiter nisus* L.–кобац

2. Familija Falconidae

6. *Falco subbuteo* L.– соко ластавичар
7. *Falco peregrinus* Shar.– сиви соко
8. *Falco tinnunculus* L.– обична ветрушка

3. Familija Culculidae

9. *Cuculus canorus* L. –обична кукавица

4. Familija Strigidae

10. *Otus scops* L.– ћук
11. *Bubo bubo* L.– велика ушара
12. *Athene noctua* Sc. – кукумавка
13. *Strix aluco* L.– шумска сова
14. *Strix uralensis* Wolf.– дугорепа сова
15. *Aegolius funereus* L.– гаћаста кукумавка

5. Familija Picidae

16. *Picus viridis* Brandt.– зелена жуна
17. *Picus canus* Gm.- сива жуна
18. *Dryocopus martius* L.– црна жуна
19. *Dryocopus lilifordi* Sharpe& Dress– белолеша детлић
20. *Picoides trydactylus* Brehm.– тропрсти детлић
- 6.Familija Turdidae
 21. *Turdus torquatus* Brehm. – кос огрличар
 22. *Turdus pilaris* L.– дрозд боровњак
 23. *Turdus viscivorus* Luc&Zedl. – дрозд имелаш
 24. *Monticola saxatilis* L.– кос камењар
 25. *Phoenicurus phoenicurus* L. – обична црвенперка
 26. *Erithacus rubecula* L.-црвендаћ
 27. *Saxicola rubetra* L.-обична траварка
 28. *Lusinia megarhynchos* Brehm. – мали славуј
- 7.Familija Sylvidae
 29. *Regulus ingicapilus* Temm.– ватроглави краљић
 30. *Sylvia articapilla* L.-црноглава грмуша
 31. *Sylvia communis* Lath.-обична грмуша
 32. *Phylloscopus collybita* Viell.-обични звиждак
 33. *Phylloscopus sibilatrix* Bechst.-шумски звиждак
- 8.Familija Paridae
 34. *Parus lugubris* Temm.– велика сива сеница
 35. *Parus montanus* Bald. – планинска сива сеница
 36. *Parus major* L.-велика сеница
- 9.Familija Trichodromadidae
 37. *Trichodroma muraria* L.– пузгавац
- 10.Familija Certhidae
 39. *Certhia familiaris* Brehm.– краткокљуни пузић
- 11.Familija Sittidae
 40. *Sitta europea* Wolf.- бргљез
- 12.Familija Laniidae
 41. *Lanius collurio* L.– руси сврачак
 42. *Lanius excubitor* L.–велики сврачак
- 13.Familija Corvidae
 43. *Nucifraga caryocatactes* Jord. – лешњикара
- 14.Familija Fringilidae
 44. *Carduelis carduelis* Sachtl.-штиглић
 45. *Serinus serinus* L.– жутарица
 46. *Loxia curvirostra* Dement.– обичан крстокљун
- 15.Familija Emberizidae
 47. *Emberiza cirrus* L. – црногла стрнадица
 48. *Emberiza citrinella* L.-жутоволка
 49. *Millaria calandra* L.– велика стрнадица
- 16.Oriolidae
 50. *Oriolus oriolus* L.– вуга
- 17.Familija Cincilidae

51. *Cinclus cinclus* Bechst. – водени кос
 18. Familija Coracidae
 52. *Coracias garrulus* L. - смрдиврана
 19. Familija Caprimulgidae
 53. *Caprimulgus europaeus* Hart.-легањ
 20. Familija Sturnidae
 54. *Sturnus vulgaris* L.-чворак
 21. Familija Troglodytidae
 55. *Troglodytes troglodytes* L.-carić

Ловостајем заштићене врсте дивљачи по члану 4. Закона о ловству су:

1. Сисари :

Ред. број	Врста дивљачи	Латински назив	Број јединки
1	Медвед	/ <i>Ursus arctos</i> L. /	42
2	Срна	/ <i>Capreolus capreolus</i> L. /	392
3	Дивља свиња	/ <i>Sus scrofa</i> L. /	42
4	Дивокоза	/ <i>Rupicapra rupicapra</i> /	340
5	Јазавац	/ <i>Meles meles</i> L. /	60
6	Куна златица	/ <i>Martes martes</i> L. /	50
7	Куна белица	/ <i>Martes foina</i> L. /	50
8	Зец	/ <i>Lepus europaeus</i> Pall. /	400

2. Птице :

Ardeidae

Ardea cinerea-сива чапља

Accipitridae

Accipiter gentilis-јастреб кокошар

Rallidae

Crex crex – прдавац

Phasianidae

Alectoris graeca-јаребица камењарка

Bonasia bonasia-лештарка

Coturnix coturnix-препелица

Columba palumbus-Див.голуб гривљаш

Streptopelia turtur-грлица

Scopolacidae

Scopolax rusticola-шумска шљука

Corvidae

Garrulus glandarius-сојка

Дивљач ван режима заштите по члану 4. Закона о ловству су :

1. Сисари :

Ред. Беој	Врста дивљачи	Латински назив	Број јединки
1	Вук	/ <i>Canis lupus L.</i> /	6
2	Лисица	/ <i>Vulpes vulpes L.</i> /	200
3	Дивља мачка	/ <i>Felis silvestris Schreb.</i> /	40
4	Твор	/ <i>Mustela putorius L.</i> /	30

2. Птице :

Ред. беој	Врста дивљачи	Латински назив	Број јединки
1	Сива врана	/ <i>Corvus corone cornix</i> /	200
2	Сврака	/ <i>Pica pica L.</i> /	200

4.2. Стално гајене врсте дивљачи (са којима се газдује) :

Пролећно бројно стање дивљачи утврђено пребројавањем и прерачунавањем по обрасцима приказани су у следећој табели:

Ред. број	Врста дивљачи	Бројно стање 31.03	Капацитет ловишта	Однос полова
1.	Медвед	42	60	1 : 1
2.	Дивокоза	340	472	1 : 1
3.	Срна	392	636	1 : 1,13
4.	Дивља свиња	42	72	1 : 1
5.	Зец	400	800	1 : 1
6.	Лештарка	150	262	1 : 1
7.	Јар. камењарка	120	210	1 : 1

Са наведеним бројним стањем гајених поулација дивљачи ушло се у планирање развоја динамике поулације по обрасцима ЛО– 1 до ЛО – 7 .

Бројно стање стално гајених врста дивљачи у ловишту "Тара" на почетку важења ове Ловне основе утврђено је на основу пребројавања у пролеће 2006 године , реалног прираста и укупног излучења из матичног фонда у току ловне 2006/07 године. Бројност

осталих врста утврђена је на основу процене бројности, праћења трагова и др. од стране стручне службе.

4.3. Ловни , ловно технички , ловно производни и остали објекти у ловишту.

Назив ловних објеката	Стање 1.04.1996	Расход	Изграђено 1.4 '96- 1.4.' 06	Стање 31.03.2007
-----------------------	--------------------	--------	-----------------------------------	---------------------

1	Хранилиште за зрн. храну			3	3
2	Хранилиште за каб. храну	28	4		24
3	Солишта	50		20	70
4	Високе чеке	4	3	7	8
5	Чеке за лов и осмат. медведа	4			4

Сви објекти биће нумерисани и пописани по месту званом , врсти , вредности и др. неопходним подацима. Као што се из табеле види већина ловнотехничких објеката је новијег датума и у наредном периоду ће се тежити да се новосаграђени објекти распореде тако да се са истим што боље покрије простор ловишта..

4.4. Приказ ограђених делова ловишта:

У ловишту Тара нема ограђених делова ловишта нити се планира ограђивање дела ловишта, сходно одредбама Закона о Националном парку Тара и Просторног плана НП Тара.

5. Циљеви газдовања

Циљеви газдовања ловиштем подељени су на :

5.1. Опште циљеве и

5.2. Посебне циљеве .

5.1. Општи циљеви су ,

-Заштита , гајење, лов и коришћење гајених врста дивљачи (медвед, срна , д.свиња , дивокоза, зец , лештарка , јаребица камењарка) и дивљачи која се повремено налази у ловишту и њихових делова тако да се мерама газдовања обезбеди гајење ових врста у броју и квалитету који дозвољавају природни услови у ловишту , описани у поглављу 1 ове Основе.

-Заштита, лов и коришћење других ловостајем заштићених врста дивљачи , које стално или повремено живе у ловишту.Са осталим врстама газдоваће се у складу са Законом о ловству , Наредбом о ловостају дивљачи .

-Унапређење сарадње са корисницима суседних ловишта.

5.2. Посебни циљеви су :

-Постизање одређеног броја и квалитета ,полне , старосне и трофејне структуре , густине популације , коришћење дивљачи и њених делова кроз ловни туризам.

- Побољшање природних услова станишта за све врсте дивљачи и заштита ретких и проређених врста дивљачи из поглавља „ трајно заштићене врсте дивљачи,, .

- За „ Трајно заштићене врсте дивљачи „ које су заштићене Законом о ловству /,, Сл.гл. Р.С. бр. 39/93 / , и Наредбом о ловостају дивљачи /,,Сл.гл. бр. 5/2002 / и 55/2006 , Уредбом о заштити природних реткости / ,, Сл.гл. бр. 50/93 / , за које се установи да стално или повремено „сезонски,, настају простор ловишта , планира се установљење пролећног бројног стања као и праћење годишње динамике у циљу добијања података о оптималном броју и структури популације за сваку врсту дивљачи.

- Установљење мониторинга одређених врста дивљачи побројаних у поглављу 4 ове ловне основе.

- Усавршавање стручне службе у свим видовима.

- Настојање да ловиште у простору Националног парка Тара постане репроцентар за ретке и угрожене врсте као што су мрки медвед и дивокоза.

- Едукација становништва, посетилаца и одређених циљних група о значају и улози дивљачи у простору Националног парка Тара.

6. Мере за остваривање циљева газдовања ЛОВИШТЕМ

Мере за остваривање циљева газдовања ловиштем обухватају следеће:

- 6.1. Предвиђање и праћење динамике развоја популације дивљачи**
- 6.2. Изградња и одржавање ловних, ловно техничких и ловно производних објеката и ограђивање делова ловишта,**
- 6.3. Одстрел дивљачи,**
- 6.4. Гајење, заштита, лов и коришћење дивљачи и њених делова,**
- 6.5. Заштита дивљачи и мере за обезбеђивање мира у ловишту,**
- 6.6. Прихрана и презимљавање дивљачи у ловишту,**
- 6.7. Мере за остваривање сарадње са другим делатностима и суседним ловиштима,**
- 6.8. Насељавање дивљачи у ловиште,**
- 6.9. Научно-истраживачки радови са надлежним институцијама,**
- 6.10. Друге мере које проистичу из посебних циљева газдовања ловиштем.**

6.1. Предвиђање и праћење динамике развоја популације дивљачи

Сваку популацију карактеришу одређени елементи: бројност, старосна и полна структура, просторни распоред и др. Свака промена једног или више наведених елемената у одређеном временском интервалу и на одређеном простору представља динамику њеног развоја.

Полазећи од стварног матичног фонда, реалног прираста и губитака уз реално планиран одстрел дивљачи тежи се постизању оптималног матичног фонда и повољне старосне и полне структуре у периоду важности Ловне основе.

6.1.1. Динамика развоја популације медведа,

Популација : аутохтона,
 Просторна дистрибуција : равномерна
 Бројност : 42 јед. (31.03.) пролећно бројно стање,
 Полна структура : 1 : 1
 Старосна структура : уравнотежена,
 Газдинска старост : 12 година,
 Детаљан приказ развоја популације медведа приказан је у обрасцу ЛО – 1.

6.1.2. Динамика развоја популације дивокозе,

Популација	: аутохтона,
Просторна дистрибуција	: неравномерна, типичност станишта
Бројност	: 340
Полна структура	: 1 : 1,2
Старосна структура	: уравнотежена,
Газдинска старост	: 12 година,

Детаљан приказ развоја популације дивокозе приказан је у обрасцу ЛО- 2.

6.1.2. Динамика развоја популације срна ,

Популација	: самостална аутохтона ,
Просторна дистрибуција	: равномерна заступљеност
Бројност	: 392 јед. (31.03.) пролећно бројно стање ,
Полна структура	: 1 : 1
Старосна структура	: уравнотежена,
Газдинска старост	: 7 година срндаћи и 8 година срне

Детаљан приказ развоја популације срна приказан је у обрасцу ЛО– 3.

6.1.3. Динамика развоја популације дивљих свиња ,

Популација	: самостална аутохтона ,
Просторна дистрибуција	: неравномерна заступљеност
Бројност	: 42 јед. (31.03.) пролећно бројно стање ,
Полна структура	: 1 : 1
Старосна структура	: уравнотежена,
Газдинска старост	: 7 година,

Детаљан приказ развоја популације дивљих свиња приказан је у обрасцу ЛО – 4.

6.1.4. Динамика развоја популације зеца ,

Популација	: самостална аутохтона ,
Просторна дистрибуција	: неравномерна заступљеност у ловишту ,
Бројност	: 400 јед. (31.03.) пролећ. бројно стање ,
Полна структура	: 1 : 1

Детаљан приказ развоја популације зеца приказан је у обрасцу ЛО – 5.

6.1.5. Динамика развоја популације јарбице камењарке ,

Популација	: самостална ,
Просторна дистрибуција	: неравномерна заступљеност
Бројност	: 120 јед. (31.03.) пролећно бројно стање,
Полна структура	: 1 : 1

Детаљан приказ развоја популације камењарке приказан је у обрасцу ЛО – 6.

6.1.6. Динамика развоја популације лештарке,

Популација : самостална ,
 Просторна дистрибуција : неравномерна заступљеност ,
 Бројност : 150 јед. (31.03.) пролећно бројно стање,
 Полна структура : 1 : 1
 Детаљан приказ развоја популације лештарке приказан је у
 обрасцу ЛО – 7.

Бројно стање популације медведа, дивокозе и срнеће дивљачи је испод утврђеног оптимума. У предстојећем периоду од 10 година планира се сукцесивно повећање бројног стања до оптимума. Да би се исто постигло неопходно је приржавати се прописаних мера за остваривање циљева газдовања.

6.2. Изградња и одржавање ловних и ловно техничких објеката у ловишту

Путеви и стазе у ловишту :

Ловиште Тара спада у доста отворена ловишта са довољном мрежом комуникација које са савременим коловозом повезују све делове ловишта.

Поред наведених саобраћајница у ловишту је развијена и мрежа шумских , колских и тракторских путева и ловачких стаза које допиру до свих делова ловишта .

Обзиром на конфигурацију терена у ловишту у кањонском делу ловишта урађено је око 60 км. ловачких стаза.

У наредном периоду није потребно градити нове путеве нити ловачке стазе.

Зграде и објекти у ловишту

Предузеће у самом ловишту располаже са довољно зграда и објеката који су у функцији ловства или истом могу послужити. Ту се пре свега мисли на објекте на радилиштима Митровац и Предов Крст – лугарнице, магацини и други објекти, затим на лугарнице у Рачанској Шљивовици и на Батури, ловачку кућу у Доловима, контролно-информативни пункт у Перућцу и Митровцу. Предузеће располаже и са два ловачка дома, на Митровцу и Предовом Крсту, који су крајем 2005 године дати у закуп на 10 година трећим лицима али су и даље у функцији лова што се тиче смештајних капацитета.

У склопу постојећих објеката у првој години важења Ловне основе одредиће се просторија и иста опремити у складу са прописима као просторија за обраду дивљачи и трфеја од дивљачи.

Треба напоменути да се у простору ловишта Тара налазе и хотелски комплекси Војне установе Тара и Центра дечијих летовалишта Београд као и неколико приватних туристичких капацитета.

Ловни објекти у ловишту

Савремена схватања газдовања ловиштем усмерена у правцу интензивнијег гајења дивљачи, користећи природне услове са једне стране и интензивно газдовање шумама и пољопривредним ресурсима са друге стране има за последицу ограничавање природних услова за опстанак дивљачи. Зато је у циљу успешнијег и квалитетнијег газдовања ловиштем неопходна помоћ човека. Та помоћ се између осталог огледа у изградњи објеката у ловишту који су у функцији гајења и заштите популације дивљачи.

У досадашњем периоду газдовања ловиштем "Тара" водило се рачуна о изградњи ловно-узгојних и ловно-техничких објеката у простору ловишта. Постојећа хранилишта и осматрачнице – чеке су уредно одржаване односно замењиване новим на местима где су раније дотрајале.

Детаљнијом анализом распореда и бројности постојећих ловних објеката ова Ловна основа предвиђа изградњу два додатна хранилишта за магледа са пратећим чекама – осматрачницама на локалитетима Тисово брдо изнад Митровца и у сливу Батурског Рзава. На тај начин би хранилиштима употпунили простор ловишта имајући у виду да се постојећа хранилишта налазе уз ивице кањона Раче и Дрине.

Овом основом планира се изградња седам осматрачница – чека за праћење и лов срнеће дивљачи. Новоизграђене чеке биће распоређене на просторима Ђурђевог брда, Горушица, Калуђерских бара као и атара села Растишта и Јагоштица.

Такође планира се изградња 12 хранилишта за срнећу дивљач у појасу зимског боравишта исте обзиром да су постојећа на већим надморским висинама. Планира се изградња два хранилишта са чекама за дивље свиње у зони трећег степена заштите у Г.Ј. Тара обзиром на експанзију дивљих свиња у ловишту и околини а самим тим и коришћење ове дивљачи у комерцијане сврхе.

Ради очувања и повећања бројности некрофагих птица у простору Националног парка а у сврси праћења стања популација и у научноистраживачке сврхе планира се уређење простора, односно хранилишта за исте у простору Соколине, непосредно изнад кањона реке Раче.

Такође се предвиђа и повећање броја солишта у ловишту, првенствено уз новоизграђене објекте.

Постојеће и планирано стање објеката по овој Ловној основи приказано је у следећем :

Ред. број	Врста објеката	Постојећи објекти 01.04.2006	Планирана изградња до 2017 год.	Укупно објеката 31.03.2017
1	Високе наткривене осматрачнице - чеке	8	7	15
2	Ниске чеке за осматрање и лов медведа	4	2	6
3	Хранилиште за медведа	4	2	6
4	Хранилиште за срнећу дивљач	24	12	36
5	Полуаутоматске хр. за див. свињу	0	2	2
6	Солишта	70	30	100
7	Хранилиште за некрофаге птице		1	1
8				

Друге објекте као што су појила, каљужишта и др. не треба обезбеђивати јер постоје природни, па их не треба посебно изграђивати.

Изградња ловних, ловнотехничких и ловнопроизводних објеката у ловишту Тара вршиће се по постојећим моделима водећи рачуна да се модел прилагоди објективној ситуацији терена на коме се гради, као и о томе одакле дувају главни ветрови у ловишту и одакле долазе прилазни путеви, како се градњом и прилазом до објеката путеви кретања дивљачи и ловаца до објеката не би укрштали.

Капацитет појединих објеката за исхрану дивљачи не треба предимензионирати, већ правити већи број мањих а по терену гушће распоређених објеката, јер нема велике концентрације дивљачи по јединици површине, која би користила исхрану са великих хранилишта.

6.3. Одстрел дивљачи

Планирање одстрела дивљачи је једна од најважнијих карика у ланцу газдовања ловиштем.

Правилним одстрелом дивљачи регулише се одржавање бројног стања дивљачи у ловишту, успоставља полна, старосна и трофејна структура, затим квалитет дивљачи, капацитет ловишта и други елементи како се не би угрозило станиште дивљачи и причиниле непотребне штете имовини и објектима у ловишту.

На основу података из поглавља 4 и 6 (образаца ЛО – 1 до ЛО - 7) планира се одстрел дивљачи и коришћење њених делова у складу са Правилником о коришћењу дивљачи и њених делова у ловишту корисника.

Целокупан одстрел дивљачи усклађен је са Наредбом о ловостају дивљачи.

Код крупне дивљачи разликујемо:

Селекциони одстрел

Редукциони одстрел и

Трофејни одстрел

Селекциони – (пробирни) одстрел представља излучење дивљачи из ловишта која има лоше наследне особине, које опажамо преко изгледа, кондиције здравственог стања, трофејних карактеристика, тежине, боје длаке, телесног изгледа, понашања и других особености које одударaju од нормалног стања. Све ове карактеристике се посматрају на матичном фонду дивљачи и прирасту.

Редукциони одстрел, ће се обављати код поремећеног односа полова, поремећене старосне структуре и нарочито код знатно повећаног бројног стања дивљачи у односу на утврђени капацитет ловишта за одређену врсту дивљачи.

Трофејни одстрел, дивљачи се углавном обавља на капиталним – трофејно највреднијим грлима крупне дивљачи при чему треба водити рачуна да се врши по времену обављања (само после парења) у право време и обиму који неће касније довести до опадања трофејне вредности конкретне врсте дивљачи.

Све три врсте одстрела обављаће се уз вођење рачуна о просторној дистрибуцији популација дивљачи у ловишту. Селекциони и редукциони одстрел вршиће стручне службе корисника или заинтересовани ловци туристи уз пратњу стручног особља а трофејни искључиво кроз ловни туризам.

Одстрел дивокозе и срнеће дивљачи вршиће се у зонама другог и трећег степена заштите и то селекциони и редукциони у другом а трофејни у трећем степену. Зна се да

је станиште дивокозе претежно у првом и другом степену заштите (кањони Бруснице, Дрине и Дервенте) где лов није дозвољен или ограничен (Закон о националним парковима , Сл. Гл. РС 39/93). Познато је да дивљач запоседа слободне просторе па нема бојазни да ће доћи до смањења бројности дивокозе у зонама другог и трећег степена. Станиште срнеће дивљачи је углавном простор другог и трећег степена заштите где је могуће вршити санитарни и узгојни одстрел.

Одстрел дивље свиње вршиће се у зонама другог и трећег степена заштите и то углавном редуccionи. Након изградње хранилишта за исте вршиће се и трофејни одстрел у обиму како је то утврђено планом одстрела.

Остале врсте дивљачи одстрелују се уз вођење рачуна да се задржи или постигне пожељан однос полова и посебно да се одржи постављени капацитет ловишта за конкретну врсту и просторну дистрибуцију популација дивљачи у ловишту .

На укупан обим одстрела утиче , реални прираст изнад кога се не може обављати одстрел , и могуће миграције које се у ловишту догађају .

План одстрела дивљачи обављаће се :

- **за крупну дивљач** према календару лова уз обавезну индивидуалну дозволу за лов и уз обавезног пратиоца - водича у лову.

Дозволу за лов дивљачи искључиво издаје руководилац службе.

Лов дивљачи обављаће се на основу уговора са агенцијама или непосредним договором са заинтересованим ловцима.

- **лов ситне дивљачи** неће се вршити обзиром на бројно стање гајених врста и на губитке на истој.

Свака дозвола за лов мора садржати : датум, место лова , врсту, пол, трофејну вредност и број дивљачи која се сме ловити, место и време уласка и изласка из ловишта.

О сваком извршеном лову саставља се записник, ловцима се издаје одговарајућа пропратница за уловљену дивљач као и трофејни лист.

Лов крупне и ситне дивљачи са иностраним ловцима могућа је само преко агенције за ловни туризам регистроване код надлежног органа за ту делатност.

Одстрел дивљачи која није планирана у обрасцима ЛО 1 – 7 и у табели одстрела дивљачи не може се ловити у тој ловној години.

Наплата одстрелене дивљачи и њених делова мора се обавити по важећем ценовнику корисника за сваку одстрелену јединку.

Планирани обим одстрела дивљачи одређен је у табели одстрела дивљачи а који је у истом обиму по структури приказан и у финансијском плану Ловне основе из кога је добијен резултат оствареног прихода од газдовања ловиштем .

Дивокоза

Планирани одстрел дивокозе дат је у обрасцу ЛО-2 а овде је дата рекапитулација одстрела за период од 10 година.

дивокоза		јарад селекц. одстрел	Дивокоза и дивојарац					
Ловна година	Укупно јединки		Селекц. одстрел	Одстрел до медаље	Трофејни одстрел			
					бронза	сребро	злато	
2007/08	40		18	21	1			
2008/09	57	10	26	19	2			
2009/10	72	14	32	24	2			
2010/11	78	18	30	27	2	1		
2011/12	80	16	35	26	2	1		
2012/13	76	16	31	25	3	1		
2013/14	75	16	30	25	3	1		
2014/15	77	16	30	26	3	1	1	
2015/16	74	18	28	23	3	1	1	
2016/17	77	18	29	24	3	2	1	
За 10 год.	706	142	289	240	24	8	3	

Разлика до броја за одстрел из ЛО – 2 односи се на хватање и пресељење.

Срнећа дивљач

Планирани одстрел срнеће дивљачи дат је у обрасцу ЛО-3 а овде је дата рекапитулација одстрела за период од 10 година.

Срнећа дивљач		Ланад селекц. одстрел	Срне селекц. одстрел	С р н д а ћ				
Ловна година	Укупно јединки			Селекц. одстрел	Одстрел до медаље	Трофејни одстрел		
						бронза	сребро	злато
2007/08	20		11	9				
2008/09	89	20	41	6	22			
2009/10	103	20	41	15	25	2		
2010/11	106	20	42	15	27	2		
2011/12	118	26	47	15	27	2	1	
2012/13	113	26	43	14	26	2	1	
2013/14	108	22	45	15	25	3	2	
2014/15	113	22	43	17	24	4	2	1
2015/16	107	24	39	14	24	3	2	1
2016/17	108	24	41	13	23	4	2	1
За 10 год.	985	204	393	124	232	22	10	3

Дивља свиња

Планирани одстрел дивље свиње дат је у обрасцу ЛО-4 а овде је дата рекапитулација одстрела за период од 10 година.

Дивља свиња		прасад селекц. одстрел	крмаче селекц. одстрел	В е п а р				
Ловна година	Укупно јединки			Селекц. одстрел	Одстрел до медаље	Трофејни одстрел		
						бронза	сребро	злато
2007/08	27	18	5	1	3			
2008/09	30	18	6	2	4			
2009/10	30	18	6	2	4			
2010/11	30	18	6	2	4			
2011/12	30	18	6	2	4			
2012/13	30	18	6	2	4			
2013/14	30	18	6	2	4			
2014/15	30	18	6	2	4			
2015/16	30	18	6	2	4			
2016/17	30	18	6	2	4			
За 10 год.	297	180	59	19	39			

6.4. Гајење, заштита, лов и коришћење дивљачи и њених делова,

Гајење, заштита, лов, коришћење дивљачи и њених делова у ловишту Тара вршиће се у свему на основу одредаба Закона о ловству, пратећих прописа, уредби, одредаба Ловне основе, одредаба ГПГЛ-а, Правилника о коришћењу дивљачи и њених делова у ловишту "Тара".

Гајење дивљачи :

Мрки медвед

- За практичне потребе а у циљу планирања динамике развоја популације, делимо популацију на мужјаче и женке

По старости популација се сврстава у три старосне групе – класе уз издвајање подмлатка - мечади, тако да имамо:

Ред. број	Старосна Класа	Старост јединки	Учешће класе у %
1.	Подмладак	мечад	15 - 20
2.	I	Једногодишње до четворогодишње јединке	30 - 40
3.	II	петогодишње до осмогодишње јединке	30 - 35
4.	III	Деветогодишње и старије јединке	15 - 20

Одстрел медведа се не планира у наредном десетогодишњем периоду према важећој Наредби о ловостају дивљачи(Сл.гл. бр 55/2006). Обзиром на бројност медведа у ловишту "Тара" и чињеници да ће, према планираној динамици развоја популације, за неколико година његова бројност бити преко оптималне за дате услове и површину станишта, поставља се питање шта радити са прекобројним грлима. Опште је познато да прекомерна бројност одређене врсте дивљачи на одређеној површини неповољно утиче на даљи развој популације у сваком погледу. Услед недостатка простора и хране дивљач се сели и креће у просторе који нису адекватно станиште уз то причињавајући понекад и значајне штете.

Један од начина одржавања бројности медведа у ловишту "Тара" на оптималном броју јесте и могућност транслокације – пресељења живих јединки у одговарајуће просторе где су исчезли или им је бројност далеко испод оптималне. Таквих простора у Србији има а вероватно и жеље струке, институција а и саме државе. У прилог томе говори и податак да се, при крају израде ове Основе, извршило хватање и транслокација једног примерка медведа са Таре на простор Јужног Кучаја.

У овом поглављу се уместо одстрела планира хватање и пресељење одређеног броја живе дивљачи. У укупној структури планираног пресељења учешће појединих класа је следеће:

Ред. број	Старосна Класа	Старост јединки	Број јединки за пресељење
1.	Подмладак	мечад	
2.	I	Једногодишње до четворогодишње јединке	18
3.	II	петогодишње до осмогодишње јединке	
4.	III	Деветогодишње и старије јединке	12

Дивокоза

За практичне потребе а у циљу планирања динамике развоја популације, делимо популацију на мужјаке – дивојарце и женке – дивокозе .

По старости популација се сврстава у три старосне групе – класе уз издвајање подмлатка - јаради, тако да имамо :

Ред. број	Старосна Класа	Старост јединки	Учешће класе у %
1.	Подмладак	јарад	20 – 25
2.	I	Једногодишње до четворогодишње јединке	35 – 40
3.	II	петогодишње до осмогодишње јединке	20 – 25
4.	III	Деветогодишње и старије јединке	15 – 20

У укупној структури планираног одстрела , учешће појединих класа је следеће :

Ред. број	Старосна Класа	Старост јединки	Учешће класе у %
1.	Подмладак	Јарад	15 – 20
2.	I	Једногодишње до четворогодишње јединке	35 – 40
3.	II	петогодишње до осмогодишње јединке	5 – 15
4.	III	деветогодишње и старије јединке	25 – 35

Срна

За практичне потребе а у циљу планирања динамике развоја популације, делимо популацију на мужјаке – срнадаће и женке – срне .

По старости популација се сврстава у три старосне групе – класе уз издвајање подмлатка - ланади, тако да имамо :

Ред. број	Старосна Класа	Старост јединки	Учешће класе у %
1.	Подмладак	Ланад	20 – 25
2.	I	Једногодишње и двогодишње јединке	30 – 35
3.	II	Трогодишње и четворогодишње јединке	20 – 25
4.	III	Петогодишње и старије јединке	20 – 25

У укупној структури планираног одстрела , учешће појединих класа је следеће :

Ред. број	Старосна Класа	Старост јединки	Учешће класе у %
1.	Подмладак	Ланад	15 – 22
2.	I	Једногодишње и двогодишње јединке	30 – 40
3.	II	Трогодишње и четворогодишње јединке	5 – 15
4.	III	Петогодишње и старије јединке	35 – 40

Дивља свиња :

За практичне потребе а у циљу планирања динамике развоја популације, делимо популацију на мужјаке – вепрове и женке – крмаче .

По старости популација се сврстава у три старосне групе – класе уз издвајање подмлатка - прасади, тако да имамо :

Ред. број	Старосна Класа	Старост јединки	Учешће класе у %
1.	Подмладак	Прасад	30 – 40
2.	I	Једногодишње и двогодишње јединке	30 – 40
3.	II	Трогодишње и четворогодишње јединке	15 – 20
4.	III	Петогодишње и старије јединке	5 – 10

У укупној структури планираног одстрела , учешће појединих класа је следеће :

Ред. број	Старосна Класа	Старост јединки	Учешће класе у %
1.	Подмладак	Прасад	40 – 50
2.	I	Једногодишње и двогодишње јединке	25 – 30
3.	II	Трогодишње и четворогодишње јединке	10 – 15
4.	III	Петогодишње и старије јединке	10 – 15

Зец, Камењарка, Лештарка

За практичне потребе а у циљу планирања динамике развоја популације, „ситне дивљачи,“ примењиваће се следеће :

Ред. број	Врста дивљачи	Однос полова	Прираст од бр. женки изр.у %	Коришћење у %од пуног кап. ловишта
1.	Зец	1 : 1	80 – 200	
2.	Камењарка	1 : 1	80 – 200	
3.	Лештарка	1 : 1	100 - 200	

6.5. Заштита дивљачи и мере за обезбеђивање мира у ловишту,

Стручне службе ће у ловишту „Тара,“ предузимати и обезбедити све прописане мере заштите дивљачи у ловишту и то:

- Физичко техничког обезбеђења ,
- Правног ,
- Биолошког ,
- Здравственог ,
- Мира у ловишту ,
- Остале мере заштите у ловишту.

Физичко - техничко обезбеђење

Корисник ловишта ће преко стручне и ловочуварске службе током целе године предузимати мере физичког обезбеђења дивљачи, објеката у ловишту и имовине од бесправног коришћења, неовлашћеног кретања лица и возила по ловишту, вршиће и праћење климатских прилика и прогнозе о могућим проблемима који могу настати из ових разлога, примени агротехничких мера које помажу поправци станишта и обезбеђивању исхране дивљачи у ловишту , чиме се избегавају и могуће штете од дивљачи у ловишту.

Стручна и ловочуварска служба ће перманентно пратити наведене појаве и предузимати превентивне мере да до ових појава не дође или се смање на подношљиву меру.

Уколико се деси да ових појава буде, против починиоца прекршаја и изазивача штете предузеће се мере подношења пријава за учињене штете на дивљачи, објектима и имовини корисника ловишта.

Правна заштита

У складу са законским одредбама и нормативним актима корисник ће преко правне службе подносити прекршајне, кривичне и дисциплинске пријаве против лица која су нанеле штете ловишту и преко судских и дисциплинских органа надокнађивати учињене штете.

Биолошка заштита

Под биолошком заштитом се подразумева предузимање свих мера неге и гајења дивљачи које омогућавају нормалан развој и добијање телесно развијене, здраве и квалитетне дивљачи, добре кондиције, трофејне структуре и репродуктивне способности, као и предузимање свих мера да у ловишту дође до што мањих штета на гајеним популацијама дивљачи у ловишту .

Здравствена заштита

Здравствена заштита дивљачи у ловишту се спроводи у настојању да се очувају природне одбрамбене особине и отпорност организма према болестима којима је дивљач подложна .

Контрола здравственог стања дивљачи врши се свакодневним осмтрањем понашања живе дивљачи , њиховог изгледа, кондиције са обраћањем пажње на изглед и сјај длаке, телесног изгледа у време када за то не постоје разлози , одступање од нормалног понашања и других ненормалних појава и понашања дивљачи .

Поред стручно техничког особља ловишта контролу здравственог стања врши редовно и ветеринарска служба .

Ветеринарска служба се користи кад год за то има разлога и потребе а у циљу отклањања оболења код дивљачи. Поред тога свако одстрелено а нарочито пронађено угинуло грло обавезно треба ветеринарски прегледати, па тек онда пустити у промет или угинуло грло закопати.

Оболења код дивљачи могу бити :

Заразна,

Незаразна и

Паразитарна .

- **Заразна оболења** проузрокована су бактеријама, вирусима, и другим заразним агенсима који се преносе са јединке на јединку или са популације на популацију додиром , храном , водом или ваздухом , као што су црни пришт , туберкулоза , бруцелоза , беснило , слинавка , куга и многе друге болести.

- **Незаразна оболења** се јављају индивидуално и не преносе се на друге јединке и врсте дивљачи, као што су пролив, запалење органа за дисање , варење , интоксинације, ране, озледе и др.

- **Паразитарна оболења** су изазвана паразитима који су се населили у организам дивљачи као што је метиљ , ехинококус, цревне глисте и др.

Најчешће су паразитарне болести а најопасније су заразне које могу да униште читаве популације.

Када се приметне неке од ових болести приступа се давању одговарајућих лекова у дози зависно од узраста , врсте дивљачи , односно врсте оболења .

Да до оболења ређе или уопште не дође, превентивно у ловишту треба урадити следеће :

- никако не хранити дивљач са земље ,
- одржавати хигијену хранилишта ,
- одрасле јединке хранити из хранилишта подигнутим од земље.
- хранилишта постављати на сунчаним местима заклоњеним од ветра, вршити редовну дезинфекцију око хранилишта са негашеним кречом,
- никако не давати покварену, хемијски запрашену, здравствено неисправну или на други начин нехигијенску храну .

- младунце хранити у посебним ограђеним хранилицима а у храну им стављати превентивно потребне витаминске и лекове.

Са оваквим начином исхране и здравствене заштите обезбедиће се здрава и напредна дивљач у ловишту .

Мир у ловишту :

Мир у ловишту, поред осталих газдинских мера, представља један од веома битних чинилаца за опстанак дивљачи у ловишту .

На мир у ловишту нарочито утиче :

1. Антропогени фактор ,
2. Кретање возила по ловишту ,
3. Густина насељености ,
4. Дивљачи ван режима заштите ,
5. Пољопривредна активност,
6. Шумска активност ,
7. Саобраћајне прилике и
8. Остали утицаји .

Антропогени фактор представља један од кључних чинилаца мира у ловишту, **који својим нечињењем онога што треба** (непредузимањем газдинских мера, необезбеђивањем заштите дивљачи, обезбеђивање мира у ловишту, уништавање дивљачи ван режима заштите и др. утицаја), **и чињењем онога што не треба** (бесправни лов, непотребно кретање по ловишту , узнемиравање дивљачи, уништавање легала, сакупљање јаја, хватање дивљачи , претерана употреба хемиских средстава и др. недозвољених радњи), може да нанесе ненадокнадиве штете ловишту.

Кретање возила по ловишту , (аутомобила , трактора и других радних машина) битно утиче на мир у ловишту . Кретање возила треба избегавати када је то год могуће а нарочито на локацијама на којима се дивљач најчешће налази а посебно на местима где се дивљач коти, леже, одгаја младунце или где се активно одмара . Интензитет саобраћаја на постојећим путним правцима је мали тако да мир у ловишту по овом основу не може бити угрожен.

Густина насељености становништва у ловишту такође ремети мир у ловишту. У ловишту Тара постоје три насеља – села као и два туристичка центра где је свакодневно присуство посетилаца. Обзиром на број и старосну структуру становника села Растиште, Јагоштица и Јасиковице може се констатовати да становништво није

значајан фактор који ремети мир у ловишту. Посебна пажња посветиће се боравку туриста у ловишту како не би долазило до нарушавања неопходног мира.

Дивљач ван режима заштите, је један од основних чинилаца ремећења мира у ловишту, који поред тога и наноси велике штете ако се благовремено не предузму мере за њихову редукцију на биолошки подношљиву меру. Најчешће врсте дивљачи ван режима заштите у ловишту су вук, лисица, дивља мачка и пернати предатори. Штете које наносе нису занемарљиве а нарочито ако се на време не редуцира њихов број. Најефикаснији начин њихове редукције су сталне акције које ће их са подручја удаљити или редуковати.

Пољопривредна активност је такође велики реметилац мира у ловишту. Имајући у виду да се ово не може у потпуности избећи треба настојати да се предузму све мере које су прописане за коришћење плашилаца на радним машинама. Обзиром на заступљеност пољопривредних површина нема бојазни да ће на овај начин мир бити угрожен.

Шумска активност такође може реметити мир у ловишту ако се неконтролисано одвија. Сама чињеница да је у ловишту око $\frac{3}{4}$ површине под шумом са којом се интезивно газдује упућује на закључак да је мир по овом основу нарушен. Коришћење шума одвија се у другом и трећем степену заштите где је станиште срнеће дивљачи. Коришћење се углавном организује тако да су сече сконцентрисане у одређеним периодима па и дивљач проналази мир у деловима ловишта где нема сеча. Треба истаћи да је станиште дивокозе као и места за презимљавање медведа поштеђено узнемиравањима ове врсте.

Саобраћајне прилике: Као што је за ловиште повољна велика отвореност подручја тако је и неповољна, јер се сталним кретањем возилима ремети мир а долази и до штета гажењем дивљачи на саобраћајницама које кроз ловиште пролазе. Густина саобраћаја кроз ловиште ја мала тако да мир није посебно нарушен. Настојаће се да се кретање возила ограничи у деловима где то није неопходно.

Постављањем саобраћајних знакова ``дивљач на путу`` који упозоравају учеснике у саобраћају да смање брзину и повећају опрезност, чиме се обостране штете избегавају или своде на нужност.

Остали утицаји, у које можемо убројати елементарне непогоде, поплаве, пожаре и друге који тешко ремете мир и наносе знатне штете ловишту. Ови се ређе јављају али су могући и на њих терба рачунати и благовремено реаговати.

Стручне службе, ловочуварско особље и сво друго теренско особље ће свакодневно пратити реметиоце мира у ловишту и предузимати адекватне мере да се исти отклоне и сведу на минимум или на нужну подношљивост.

Мир у ловишту ``Тара`` је задовољавајући, а радиће се на томе да се обезбеди још и бољи мир на целој површини ловишта.

Остале мере заштите

Издвајање резервата представља основну меру заштите дивљачи у ловишту како је предвиђено Законом о ловству (Сл. гл. РС 39/93).

Просторним планом Националног парка Тара (Сл. Гл.СРС 3/89) предвиђено је издвајање ловно- узгојних и научно- истраживачких резервата за три гајене врсте дивљачи. Ова Ловна основа дефинише ловно- узгојне и научно- истраживачке резервате у границама и површини као и претходна основа, како је то предвидео и Просторни план.

Ловно – узгојни резервати се формирају ради обезбеђења неопходних услова за опстанак појединих врста дивљачи као и склоништа у одређеним фазама животног циклуса. У овим резерватима је забрањено узнемиравање дивљачи, уништавање легала, грађевински радови и друго а дозвољава изградња хранилишта, солишта, стаза, чека за осматрање и сл. као и радови на мелиорацији станишних услова за сваку врсту дивљачи. Површина свих ловно-узгојних резервата износи 6 490 ха и то у првом степену заштите 3003 ха и другом степену заштите 3 487 ха.

Предходном основом издвојени су ловно – узгојни резервати за:

1. **медведа**, који обухвата кањоне Бруснице, Дрине, Дервенте и Раче и поклапа се са природним резерватима "Кањон Бруснице", "Звезда", "Клисура Дервенте" и "Клисура Раче". Резерват обухвата укупну површину од 4 338 ха. У првом степену заштите налази се 2778 ха а у другом степену заштите 1500 ха. Граница овог резервата иде горњом ивицом кањона Бруснице, Дрине, Дервенте а затим од засеока Алуга у селу Растеште горњом границом одељења 39, 38, 37, 36 ГЈ Рача до приватног поседа на Ослуши, одакле иде горњом границом стрмих страна преко приватног поседа до границе одељења 31 и 30 ГЈ Рача, обухвата природни резерват Клисуру Раче и враћа се спољном границом Националног парка до обале Перућачког језера а затим све обалом до ушћа Брусничког потока и даље његовим током до Штуле где се граница затвара.

У табели 3 на страни 141 (Сл. гл. РС 3/89) Просторног плана Националног парка Тара стоји да је површина резервата за медведе у I степену заштите 2628,12 ха. Није додата површина природног резервата Клисура Раче од 150 ха тако да укупна површина у првом степену заштите износи 2778 ха.

- 2- **за дивокозе**, који се поклапа делом са резерватом за медведе, природним резерватом Звезда и налази се на мзв. Бадањ, испод Великог Краја, одељења 17 и 18 ГЈ Звезда површине од 225 ха.

- 3- **за срнећу дивљач**, у пределу између стрмих страна Брусничког потока са западне стране и североисточних делова који падају према Дрини, на подручју села Јагоштица у површини од 1987 ха.

Научно – истраживачки резервати претходном основном а у складу са Просторним планом Националног парка Тара, формирану су на укупној површини од 176,40 ха и то у првом степену заштите на 63,40 ха и у другом степену заштите на 113 ха површине.

1. **за срнећу дивљач**, резерват изнад Мале Батуре, део одељења 25 и 26 ГЈ Црни врх у површини од 20 ха. и резерват Понор код Митровца, делови одељења 51,52 и 53 ГЈ Тара као и приватни посед у површини од 33 ха.
2. **за дивокозе**, резерват Перидо, испод Козјих стена, односно део одељења 37 ГЈ Рача, у површини од 60 ха
3. **за дивокозе и срне**, на локалитету Џанићи, на обали Перућачког језера, део одељења 2 и 3 ГЈ Звезда у површини од 63,40 ха.

Научно – истраживачки резервати предвиђени су као једна од узгојно – заштитних мера у циљу бољег упознавања са одређеном врстом дивљачи (посматрање и проучавање биологије дивљачи).

6.6. Прихрана и презимљавање дивљачи у ловишту,

Једна од најважнијих мера газдовања ловиштем је обезбеђивање довољне количине хране у ловишту током целе ловне године а нарочито зими односно за време отежаних климатских услова.

Прихрана медведа ће се вршити током целе године, односно током његове активности како неби напуштао ловиште и причињавао штете на пољопривредним културама. Прихрањивање ће се вршити кланичким отпадом, угинулим домаћим животињама након ветеринарског прегледа, кукурозом и другим хранивима биљног порекла ако се укаже могућност њихове набавке.

Прихрана срнеће дивљачи вршиће се само у току зимских месеци, када су велики снегови. Прихрана ће се вршити балираним сеном у постојеће и новосаграђена хранилишта. Искуства показују да срнећа дивљач не узима понуђену храну све док испод снега може пронаћи природне хране.

Остале врсте дивљачи није потребно прихрањивати. За све гајене врсте у ловишту ће се износити довољне количине соли.

Количина и вредност потребне хране обрачуната је у финансијском плану ове Основе.

6.7. Мере за остваривање сарадње са другим делатностима и суседним ловиштима,

У циљу боље заштите дивљачи у ловишту „Тара,, неопходна је добра сарадња са осталим делатностима које се у ловишту одвијају .

Сарадња са осталим делатностима у ловишту мора бити двосмерна , тако да једни другима не чине сметње или штете у раду, већ да својим активностима допринесе на развоју, унапређењу гајења и заштите дивљачи.

Сарадња са :

- шумарством, се огледа у синхронизацији послова у шумарству са локацијом дивљачи на терену,

- пољопривредом, коришћење механизације са плашилицама које упозоравају дивљач да се склони са правца рада механизације,
- са законодавним и друштвенополитичким структурама, које увек могу да помогну на решавању ловних питања,
- судским органима који највише својом ажурношћу могу да помогну и брзо реше све предмете поднете на надлежност,,
- МУП – ом , који својом помоћи и учешћем у активностима директно спречавају непожељне појаве у бесправном коришћењу дивљачи
- пореским органима који сталним праћењем и асистенцијом ловачког удружења и МУП-а регулишу питање опорезивања власника ловачког оружја који су престали да буду чланови ловачких удружења и са тим наоружањем представљају и најчешће јесу потенцијалне ловокрадице,
- трговином, договорити пласман за све ловне производе,
- агенцијама, посредовање у ловнотуристичкој понуди и промету робе ловног порекла,
- ветерином, на очувању здравственог стања живе дивљачи и робе из ловне производње(месо, трофеји, и др.),
- научним институцијама, које иновацијама и др. унапређењима побољшавају ловно газдовање,
- стручним организацијама, које оперативно прате развој ловне привреде и напредак у ловном газдовању,
- осталим корисницима ловиштима и другим субјектима који се додирују са ловним газдовањем, који заједничким мерама наступају на побољшању ловног газдовања,
- суседним ловиштима, са којима предузимају низ мера које регулишу међусобне односе а нарочито на заштити и гајењу дивљачи у граничним појасевима, време пребројавања дивљачи, синхронизовани термини одстрела дивљачи, кретање паса и мачака које се у ловишту крећу ван контроле власника и корисника ловишта, прехрањивању дивљачи које миграторним кретањима прелазе из једног у друго ловиште , заједничке акције уништавања предатора и низ других активностима који користе ловном газдовању,
- и другим организацијама и институцијама које покажу интересовање за ловство.

Наведене структуре и њихова помоћ може дати веома позитивне резултате ловном газдовању ако се пронађу добри путеви односа и сарадње.

6.8 . Насељавање дивљачи у ловиште ,

Када се ради о насељавању дивљачи у ловиште "Тара" може се размишљати само о аутохтоним врстама дивљачи које насељавају или су некада насељавале простор ловишта. Ово из разлога што је Законом о заштити природе и Просторним планом Националног парка Тара забрањено у простор парка уносити неаутохтоне биљне и животињске врсте.

На основу бројног стања аутохтоних врста, просторног распореда, старосне структуре и другог нема потребе за уношењем главних гајених врста дивљачи. Упоредјујући стање главних гајених врста у време израде ове Основе са почетним стањем на почетку важења претходне Ловне основе поуздано се може закључити да се стање, посебно бројност, свих гајених врста у далекој мери побољшало имајући у виду историјат ловишта пре и у време израде претходне Основе. Предузимањем одговарајућих мера, првенствено заштите, прихране, утврђивањем што тачнијег бројног стања на почетку ловне сезоне и правилним планирањем излучења из матичног фонда бројно стање дивљачи се перманентно повећава ка оптималном броју за одређене услове станишта. Према томе нема потребе за било каквим интервенцијама ове врсте.

Што се тиче насељавања дивљачи у ловиште "Тара" активности у наредном периоду треба усмерити ка детаљнијем истраживању евентуалне присутности великог тетреба на Тари. Велики тетреб је средином прошлог века био присутан на Тари када су вршена озбиљнија праћења. Од тада му бројност опада услед нарушавања станишта, узнемиравања, бесправног изловљавања и другог. Због своје изузетне лепоте, високе трофејне вредности, карактеристичне свадбене песме неопходно је великог тетреба поново населити на одговарајуће локалитете на Тари.

У склопу пројекта "ВЕЛИКИ ТЕТРЕБ *Tetrao urogallus* L. У СРБИЈИ" чији је носилац Ловачки савез Србије вршена су кратка праћења присутности великог тетреба на Тари у пролеће 2003 године. Добијени подаци не указују на његову присутност те стога се планирају детаљнија истраживања о присутности (дуготрајнија праћења) у склопу наведеног пројекта. Резултати праћења треба да послуже као основ за интродукцију великог тетреба у простор ловишта. Надлежне институције, пре свих Завод за заштиту природе, треба да узму удела у реализацији кроз неопходну стручну помоћ ориентолога, изради потребне пројектне документације ("Програм реинтродукције Великог тетреба на просторе Националног парка Тара") и слично.

6.9.Научно – истраживачке активности у ловишту

У сарадњи са Биолошким факултетом из Београда у току је научно - истраживачка активност под називом "Мониторинг популације мрког медведа (*Ursus arctos* L 1758) на подручју НП Тара". Реализација пројекта је период од 2006 до 2011 године. Основни циљеви пројекта су:

- Утврђивање величине индивидуалног ареала медведа у НП Тара
- Утврђивање величине ареала медведа у НП Тара
- Маркирање јединки радиоодашиљачима
- Увођење појма репродукционих група као основне јединице за вредновање вијабилности популација карниворних сисара
- Процена бројности популације медведа на подручју НП Тара.

У току важења ове основе планира се истраживање популације дивокозе у Националном парку Тара са сличним циљевима.

Резултати наведених истраживања послужиће као добра основа за израду будућих планских докумената. Такође, исти ће се презентовати свим заинтересованим структурама, првенствено ученицима и студентима стручних школа и факултета који теренски део наставе обављају у Националном парку Тара.

6.10. Друге мере које проистичу из посебних циљева газдовања ловиштем.

Коришћење дивљачи и њених делова реализоваће се путем ловно туристичке понуде страним и домаћим ловцима, као и део ситне дивљачи а све по тржишном ценовнику корисника ловишта.

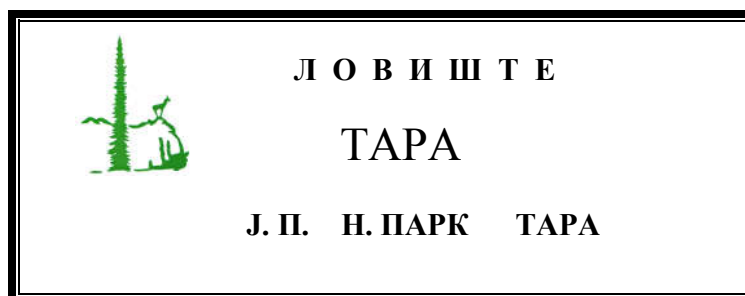
Годишњим планом газдовања ловиштем одређиваће се вредност уловљене дивљачи у односу на тржишни ценовник Ловачког савеза Србије, сходно приликама газдовања ловиштем али никако испод прописаног минимума за одговарајућу групу дивљачи и њихову трофејну вредност.

Обележавање ловишта

У року од 90 дана од дана доделе ловишта на газдовање границе ловишта, границе ловних резервата, обројчавање ловно узгојних и других објеката у ловишту се морају обележити са одговарајућим таблама и натписима. До сада је обележено ловиште на главним путним правцима из Бајине Баште према Митровцу (Перућац), Растишту као и на правцу Калуђерске баре – Митровац.

Табла за обележавање границе ловишта је димензија 100 x 70 цм. Од водоотпорних плоча постављена на стубовима од обрађеног дрвета.

Табле се постављају на свим улазним путевима у ловиште и на одређеном растојању по граничној линији тако да се никако не доводи у питање у које се ловиште улази.



Табле за обележавање резервата се постављају на свим видљивим правцима и улазима у резерват како не би дошло до несугласица око тога где се ловци налазе у резервату или ван резервата.



Табле за обележавање објеката у ловишту су од лима или дрвета димнзија 20 x 20 цм. а стављају се на најмаркантнијем објекту у комплекту објеката који се налазе на том локалитету (чека, хранилица, или на дрвету на месту скретања ка објекту и сл.)

7. Мере за спречавање штета од дивљачи

Као што човек својим немарним или несавесним односом може причињавати штету на дивљачи (криволов,непружање адекватне заштите и гајења дивљачи , неуништавањем предатора , нередовним прихрањивањем и др.) , тако и дивљач може причињавати штете људима и имовини која се у ловишту налази.

Најчешће штете од дивљачи су штете на :

- шумским културама и засадима и на
- пољопривредним засадима и усевима ,
- остале штете.

Штете које се наносе наведеним делатностима су углавном изазване неактивним радом ловних радника у ловишту и власника имовине који нису предузели све прописане мере заштите од дивљачи с једне стране и неадекватним газдовањем ловиштем (редуција бројног стања, редовна исхрана дивљачи, засејавање поља са усевима у ловишту и др. мерама) , с друге стране.

Предузимањем редовних мера газдовања ловиштем и прописаних мера заштите од дивљачи , штете од дивљачи неће бити или ће се свести на незнатне.

Штете од дивљачи се углавном свODE на :

- гуљење коре на воћкама , шумским садницама и дрвећу,
- штете на усевима када их крупна дивљач оштећује, уништава или их поједе (житарице, кромпир, пчелињаци, орах, леска воће , повртарске биљке и др.) ,
- остале штете , као што је уништавање ограда или друге .

У циљу избегавања и спречавања набројаних и других штета коју дивљач наноси имовини , објектима и лицима у ловишту предузимају се мере да до ових не дође или да се сведу на економски подношљиве и то:

7.1. Мере које је обавезан да предузме корисник ловишта

7.1.1. Корисник ловишта ће до 31.03.2007године прописати мере у складу са Упуством о спровођењу мера за спречавање штета које дивљач може нанети имовини и људима (Сл.гл РС 33/94) односно да их нормативно регулише , ко и како надокнађује штете учињене од дивљачи на усевима ,имовини власника приликом лова или других активности корисника ловишта.

7.1.2. Корисник ловишта ће такође прописати мере безбедности којих ће морати да се придржавају физичка лица у ловишту.

7.1.3. Корисник ловишта ће предузети све мере ради спречавања штета коју дивљач може причинити људима и имовини , а то је да правилним газдовањем у ловишту омогући максималне услове за развој и исхрану дивљачи , водећи рачуна о њеном бројном стању и кретању.

7.1.4. Корисник ловишта и власник имовине споразумно договарају начин заштите усева од дивљачи и мере које заједно предузимају да до штета не дође(заједничка дежурства, обезбеђење средстава за одбијање дивљачи од усева (репеленти,рефлектори и др. техника за одбијање дивљачи).

7.2. Мере које је обавезан да предузме власник имовине у ловишту

7.2.1. Власник имовине у ловишту дужан је да своју имовину ограда тако да дивљач до ових не може да дође и причињава штету,

7.2.2. Власник имовине ће свој посед штитити и везивањем паса на линијској жици затегнутој са оне стране одакле дивљач најчешће долази (према шуми или слично),

7.2.3. Власник имовине коју није могао да ограда, дужан је да штити постављањем и плашила (физичких, звучних и др.), репелената и др средстава која ће дивљач одстрањивати од усева и имовине.

7.2.4. Власник имовине ће и сам у најкритичније време организовати дежурство на својим усевима где ће са светлошћу, псима, и др. средствима терати дивљач даље од усева.

7.2.5. Власник паса и мачака ће такође предузети све мере да се ови неконтролисано некрећу по ловишту и наносе штету на дивљачи.

7.3. Начин утврђивања насталих штета

Ако и поред свих предузетих мера од стране корисника ловишта и власника имовине, до штете ипак дође, иста се власнику имовине мора надокнадити уз услов да је предузео све прописане мере да до штета у ловишту не дође.

Штету коју дивљач учини на имовини власника надокнадиће се ако је одштетни захтев поднет у року од три дана од дана сазнања за штету а најкасније у року од месец дана од дана настанка штете.

Корисник ловишта и власник имовине висину штете утврђују споразумно, уз претходно сагледавање да ли су биле предузете све прописане мере за спречавање штета од дивљачи.

7.4. Мере на спречавању штета на дивљачи

У циљу спречавања и смањења штета на дивљачи, предузимаће се следеће:

- Одстрел и хватање паса и мачака који се по ловишту крећу ван контроле власника и корисника ловишта.

- Смањење броја дивљачи ван режима заштите.

- Контрола здравственог стања дивљачи.

- Контрола кретања лица по ловишту који сакупљају шумске плодове, лековито биље, гљиве, номадско сточарење и друго непотребно кретање по ловишту.

- Контрола употребе плашила на пољопривредним машинама.

- Контрола обележавања- сигнализације на путевима (ограничење брзине,обраћајни знаци и др.).

- Спречавање пожара и њихово брзо гашење, недозвољавање паљења стрњика, живица, корова и др. растиња.

- Активно радити на заштити од елементарних непогода (поледице, високи снежни покривач, ниске температуре, замрзнута вода и др.).

8. Економско финансијски план газдовања ЛОВИШТЕМ

Економско финансијски део Основе урађен је сходно члану 10. Правилника о садржини и начину израде ловне основе ловног подручја , ловне основе ловишта и годишњег плана газдовања ловиштем („Сл. гласник РС „ број 13/94) .

Основни елементи за израду економско финансијског дела Основе су :

- Пројекција прихода ,
- Пројекција расхода ,
- Пројекција инвестиционих улагања у ловиште .
-

Пројекција прихода :

Пројекција прихода по овој Основи састоји се од :

- Приходи од газдовања ловиштем, који се састоје од прихода остварених од одстрела дивљачи , делова дивљачи , ловних услуга , ловног туризма , хватања и продаје живе дивљачи и др. прихода од коришћења дивљачи.

Сви приходи обрачунати су по тржишном ценовнику корисника ловишта у време израде Основе, коригованог у односу на важећи ценовник Ловачког савеза Србије према особеностима ловишта.

Детаљни приказ наведених прихода представљен је на одговарајућим обрасцима финансијског плана ове Основе:

Пројекција расхода :

Пројекција расхода по овој Основи састоји се у сагледавању трошкова проистеклих из постављених циљева газдовања ловиштем а обрачунатих по вредностима трошкова у време израде Основе .

- Пројекција трошкова заштите дивљачи (ловочуварска служба , стручна служба, трошкови пословања везани за заштиту дивљачи) ,
- Пројекција трошкова уређивања и одржавања ловних објеката,
- Пројекција трошкова исхране и прихране дивљачи,
- Пројекција набавке опреме за рад ,
- Пројекција трошкова израде планских докумената
- Остали трошкови који прате пословање ловног газдовања.

9. Евиденција извршених радова и спроведених мера у ловишту ТАРА вршиће се на прописаним обрасцима према Правилнику о изради Ловне основе ловишта и Годишњег плана газдовањем ловиштем. Обрасци Е- 1 до Е -7 су укоричени у посебну књигу и налазе се код корисника ловишта.

10. Карте ловишта:

Уз Ловну основу ловишта Тара прилажу се следеће карте ловишта :

1. Основна карата ловишта у размери од 1 : 50 000 ,
2. Катастарска карта ловишта у размери од 1 : 50 000 ,

11. Хроника ловишта

Циљ вођења хронике је да се трајно сачувају и користе најбитнији подаци везани за газдовање ловиштем кроз дуги период његовог постојања.

У хронику се бележе најбитнији подаци као што су евентуалне промене граница, значајније измене у биљном саставу и структури обраслих површина, промене у просторној дистрибуцији дивљачи, уношење нових врста или миграција из суседних ловишта, изузетне климатске и хидрографске појаве као и други догађаји и појаве који посредно или непосредно утичу на газдовањем ловиштем.

Уредно вођена хроника ловишта треба да представља историјат ловишта који ће својим садржајем и трајним карактером омогућити исажети прегледе стања ловишта у прошлости.

Хроника ловишта ће се водити на придодатим страницама књиге Евиденција о извршеним радовима и мерама у ловишту.

Завршне одредбе :

Рок важења ове Ловне основе је од 1.04 2007 до 31. 03. 2017 године до када ће бити урађена нова Ловна основа и добијене потребне сагласности.

Уколико за време периода важења ове Ловне основе дође до непредвидивих промена у ловишту, драстичног смањења матичног фонда у односу на предвиђено и сл. вршиће се ревизија Ловне основе. Ревизијом Ловне основе се усклађује стање предвиђено Ловном основом са новонасталим стварним стањем ловишта и дивљачи.

Пројектант:
М.Малинић дипл. инж.

за Ј.П.Национални парк Тара
дир: Миловановић Душан дипл. мат.

